

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
YAŞAYAN DİLLER ENSTİTÜSÜ
ZAZA DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

Bingöl Üniversitesinde Eğitim Gören Zaza Öğrencilerin Zazaca Algısı

Yeter USLU

121301101

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Alaaddin YÜKSEL

BİNGÖL- 2019

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
YAŞAYAN DİLLER ENSTİTÜSÜ
ZAZA DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİNDE EĞİTİM GÖREN ZAZA ÖĞRENCİLERİN
ZAZACA ALGISI

Yeter USLU

121301101

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Alaaddin YÜKSEL

BİNGÖL- 2019

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım Bingöl Üniversitesinde Eğitim Gören Zaza Öğrencilerin Zazaca Algısı adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

.../.../2019

Yeter USLU

TEZ ONAY SAYFASI

Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Müdürlüğüne

Bingöl Üniversitesinde Eğitim Gören Zaza Öğrencilerin Zazaca Algısı isimli bu çalışma jürimiz tarafından Zaza Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Jürisi Üyeleri (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Başkan

(Danışman) : Prof. Dr. Alaaddin YÜKSEL

İmza:

Üye : Doç. Dr. Cihat YAŞAROĞLU

İmza:

Üye : Dr. Öğr. Üyesi İsmail SÖYLEMEZ

İmza:

ONAY

Bu Tez, Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Yönetim Kurulunun/.../201.. tarih ve sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Abdunasır SÜT
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	V
KILIMVATI.....	VI
ABSTRACT	VII
ÖNSÖZ.....	VIII
TABLolar LİSTESİ.....	IX

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3. Araştırmanın Amacı	2
1.4. Araştırmanın Önemi.....	2
1.5. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları	2

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM.....	4
2.1. Araştırmanın Modeli	4
2.2. Evren ve Örneklem	4
2.3. Veri Toplama Araçları	5
2. 4. Verilerin Analizi	6

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR	8
3.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular	8
3.2. Katılımcıların Zazaca İle İlgili Görüşleri	9

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	50
4.1. Sonuçlar	50
4.2. Öneriler	53
KAYNAKÇA	54
EKLER.....	55

ÖZET

Dil bir toplumun örf, adet, gelenek ve göreneklerinin canlı kalması için en önemli güç kaynağıdır. Ancak Zazaca yok olma tehlikesi altında olan diller arasına girmiş durumdadır. Bu çerçevede Zazacanın yok olmaması için bilimsel araştırmaların yapılması önem kazanmıştır. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı, Bingöl Üniversitesinde okuyan Zaza kökenli öğrencilerin Zazaca ile ilgili görüşlerinin ortaya çıkartılmasıdır. Araştırmada öncelikli olarak bu araştırmanın değişkenlerini oluşturan kavramlar ile ilgili literatür incelemesi yapılmıştır. Sonrasında konu ile ilgili olarak anket uygulaması gerçekleştirilerek öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Araştırmanın evrenini Bingöl Üniversitesinde okuyan Zaza kökenli öğrenciler oluşturmakta olup, toplam 406 anket değerlendirmeye alınmıştır. Katılımcıların araştırma kapsamında sorulan sorulara verdikleri cevaplar; t testi, yüzde, varyans analizi, frekans ve aritmetik ortalama değerleri analiz yöntemleri ile çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre katılımcıların; Zazaca konuşmayı bilme düzeyinin orta düzeyde olduğu, Zazacanın yok olmasını önlemede aile içinde konuşma ve eğitim faaliyetlerinin artırılması gerektiğini olumlu bir şekilde desteklediği; yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede yer verilmediği görüşlerini destekledikleri ortaya çıkmıştır. Katılımcıların Zazaca konuşmayı bilme düzeyleri; yaşlarına, cinsiyetlerine, ikamet ve eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Araştırmamızda bu sonuçlara ilişkin bilgiler detaylı bir şekilde paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Zazaca, Dil, Bingöl Üniversitesi.

KILMVATI

Zıwan semedê goni mendışê edet u kulturê şari çiko zaf muhim o. Labelê zıwanê Zazaki bıxu ha bınê tehlikeyê mergi dı yo. Ina çarçiwa dı semedê vin nêbiyayışê zıwanê Zazaki xebati ilmi beni muhim.

Hedefê ina xebat, wendekari ki esilê xu Zazayi u Universiteya Çolig dı waneni derheqê Zazaki dı fikirê ini wendekaran tesbit kerdışo. Cıgêrayış dı verco mefhumi ki beni sebebê bedilyayış u luteratur ameyi tesbitkerdiş. Dıma derheqê mewzu dı anket vıraziyayo u fikirê wendekaran ameyo gırotış. Mahiyetê cıgêrayışi wendekari ki esilê xu Zazayi u Universiteya Çolig dı waneni ê yi. Piser dı 406 wendekaran ser anket ameyo vıraştış. Cewabi wendekaran pê analizê raşti, se ra, qiymeti wasati ê frekans u aritmetik, testê t, analizê varyans u analizê korelasyon tetkik biyi.

Goreyê neticeyê cıgêrayış, ê ki iştiraqê anket kerdo sewiyeya wasat dı eşkeni Zazaki qısey bıkeri. Ini wendekari egleb paşt doni fıkrone semedê merg ra xelasa Zazaki lazımo zerreyê keye dı Zazaki qısey bıbo u tehsil dı ca bıdıyo Zazaki u medya dı hındeyê ihtiyac ca nıdıyeno Zazaki. Sewiyeya Zazaki qısekerdişê iştiraqkaron goreyê serr, cinsiyet, ikamet u tehsilê inan ferqo muhim mueto ra. Cıgêrayışê ma dı derheqê ini neticeyan di bı teferuat melumat diyayo.

Anahtar Kelimeler: Zazaki, Zıwan, Universiteya Çoligi.

ABSTRACT

Language is the most important source of power for the survival of customs, traditions and customs of a society. However, the Zazaki has been added to the languages that are in danger of extinction. In this context, scientific research has gained importance in order to save the Zazaki. The aim of this study is to determine the opinions of Zaza students about Zazaki studying at Bingöl University. In the research, firstly, a literature review related to the concepts that constitute the variables of the research were made. After that, students' opinions were taken by conducting a questionnaire. The population of the study consisted of Zaza students studying at Bingöl University and a total of 406 student questionnaires were included in the study. The answers of the participants to the questionnaires were analyzed by t-test, percentage, variance analysis, frequency and arithmetic mean values methods. According to the research findings; It has been found that participants' level of knowing how to speak in the Zazaki is moderate and that there is a positive support to increase speech and educational activities in the family in order to prevent the disappearance of Zazaki; and also participants state that in written and visual media, there is not enough support to Zaza language. The level of participants' knowledge of Zazaki speaking differs significantly according to their age, gender, residence, and education. In this study, information about these results was shared in detail.

Keywords: Zazaki, Language, Bingöl University.

ÖNSÖZ

Zazaca, ülkemizde Türkçe ve Kürtçeden sonra en çok konuşulan üçüncü dildir. Kesin bilgiler olmasa da Zazaca birkaç milyon tarafından konuşulmakta olduğu bilinmektedir. Buna rağmen yok olma tehlikesi altında olan diller arasında yer almaktadır. Zazacanın yok olması bir toplumun tüm geçmişinin yok olması anlamına gelmektedir. Bunun nedenlerinin araştırılması ve çözüm önerilerinin üretilmesi çok önemlidir.

Bu çalışmada Bingöl Üniversitesinde okuyan öğrencilerin Zazaca ile ilgili görüşleri ve bunların birbirleri ile olan ilişkileri araştırılmıştır. Elde edilen bulguların Zazaca dili ile ilgili fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Yüksek Lisans eğitimi dönemimde, bilimsel katkıları ile bana destek olan çok kıymetli danışmanım Sayın Prof. Dr. Alaaddin YÜKSEL'e teşekkür ederim. Yüksek Lisans eğitimi almam için beni teşvik eden ve bu konuda benden hiçbir desteğini esirgemeyen annem Zeynep KOLAK'a, babam Memiş KOLAK'a, ablam Feride KOLAK'a ve bu çalışmanın hazırlanması sürecinde benden desteğini esirgemeyen her türlü fedakârlığı gösteren değerli eşim Ahmet USLU'ya teşekkür ederim.

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: 5’li Likert Ölçeğine Göre Aritmetik Ortalamaların Değerlendirme Aralığı .	6
Tablo 2. Katılımcıların Bireysel Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	8
Tablo 3. Katılımcıların Zazacayı Öğrenmesine İlişkin Bulgular	9
Tablo 4. Katılımcıların Zazaca Eser ve UNESCO’ya İlişkin Bulguları	10
Tablo 5. Katılımcıların Zazaca Konuşma ve Anlama Düzeylerine İlişkin Bulgular .	11
Tablo 6. Katılımcıların Çevreleri ile Zazaca Konuşma Düzeylerine İlişkin Bulgular	12
Tablo 7. Katılımcıların Zazaca İle İlgili Tutumlarına İlişkin Bulgular.....	14
Tablo 8. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Evlerindeki Zazaca Esere İlişkin Bulgular.....	17
Tablo 9. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre UNESCO’ya İlişkin Bulgular ..	18
Tablo 10. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Zazaca Öğrenmelerine İlişkin Bulgular.....	19
Tablo 11. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Zazaca Konuşma Düzeylerine İlişkin Bulgular	20
Tablo 12. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Zazaca Metin Okuma ve Anlama Düzeylerine İlişkin Bulgular	21
Tablo 13. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Zazaca Metin Yazabilme Düzeylerine İlişkin Bulgular	23
Tablo 14. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Aileleri ile Zazaca Konuşma Düzeylerine İlişkin Bulgular	24
Tablo 15. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Üniversite Arkadaşları ile Zazaca Konuşma Düzeylerine İlişkin Bulgular	25
Tablo 16. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Üniversite Dışındaki Arkadaşları ile Zazaca Konuşma Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	27
Tablo 17. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Zazaca Faaliyetlerde Yer Alma İsteklerine İlişkin Bulgular.....	28
Tablo 18. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Zazaca Yayınlardan Haberdar Olma Düzeylerine İlişkin Bulgular	30

Tablo 19. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Bingöl Üniversitesindeki Zazaca Yayınlardan Haberdar Olma Düzeylerine İlişkin Bulgular	31
Tablo 20. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Kamu ve STK'ların Zazacaya Destek Düşüncelerine İlişkin Bulgular	32
Tablo 21. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Aile İçinde Zazaca Konuşmanın Önemine İlişkin Bulgular	34
Tablo 22. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Zazaca İçin Eğitim Faaliyetlerinin Önemine İlişkin Bulgular	35
Tablo 23. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Medyada Zazacanın Önemine İlişkin Bulgular	37
Tablo 24. Katılımcıların Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması (t Testi Sonuçları).....	38
Tablo 25. Katılımcıların Görüşlerinin Zazaca Eğitim Alma Durumlarına Göre Karşılaştırılması (t Testi Sonuçları)	39
Tablo 26. Katılımcıların Görüşlerinin UNESCO Bulgularına Göre Karşılaştırılması (t Testi Sonuçları).....	40
Tablo 27. Katılımcıların Zazaca Konuşma Düzeylerinin Yaşlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları).....	41
Tablo 28. Katılımcıların Aileleri İle Zazaca Konuşma Sıklıklarının Yaşlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları).....	42
Tablo 29. Katılımcıların Zazaca Konuşma Düzeylerinin Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları).....	43
Tablo 30. Katılımcıların Aileleri İle Zazaca Konuşma Sıklıklarının Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)	43
Tablo 31. Katılımcıların Bingöl Üniversitesi Çalışmalarına İlişkin Görüşlerinin Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)	44
Tablo 32. Katılımcıların Yazılı ve Görsel Medya Görüşlerinin Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları).....	44
Tablo 33. Katılımcıların Zazaca Konuşma Düzeylerinin İkamet Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları).....	45
Tablo 34. Katılımcıların Zazaca Metin Yazma Düzeylerinin İkamet Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları).....	46

Tablo 35. Katılımcıların Aileleri İle Zazaca Konuşma Sıklıklarının İkamet Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)	47
Tablo 36. Katılımcıların Üniversite Arkadaşlarıyla Zazaca Konuşma Düzeylerinin İkamet Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)	48
Tablo 37. Katılımcıların Üniversite Dışı Arkadaşlarıyla Zazaca Konuşma Düzeylerinin İkamet Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları) .	48

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Zazalar geçmişten günümüze çeşitli bölgelerde yaşamış ve dillerini genel anlamda nesiller boyunca sözlü olarak aktarmayı başaramışlardır. Ayrıca son dönemlerde Zazaca ile ilgili çalışmalar artmaya başlamış ve Zazaca sadece sözlü olarak değil aynı zamanda yazılı olarak sonraki nesillere aktarılmaya başlanmıştır.

Zazaca, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde Fırat/Dicle havzasında, nüfusu net olarak bilinmemekle birlikte genel olarak 4 ile 6 milyon arası insan tarafından konuşulduğu tahmin edilen bir dildir. Zazaca genel anlamda coğrafi olarak bir bütünlük gösteren bölgede konuşulmaktadır. Bingöl, Elazığ, Diyarbakır ve Tunceli illeri Zazacanın en yoğun konuşulduğu yerlerdir. Zazaca dil yapısı olarak, Hint-Avrupa dil ailesinin Hint-İrani üst grubun İrani diller grubuna ait bir Kuzeybatı İrani dilidir (Keskin, 2015).

Bugünkü mevcut verilere göre Zazacada ortaya çıkartılmış ilk eser, bir medrese hocası olan Ahmedê Xasi'nin 1899 yılında basılan mevlit eseridir. 1901'de Osman Efendi tarafından bir mevlit eseri daha yazılmıştır. Bu mevlit eserinin yazılışından sonra uzun bir dönem yazılı eser bastırılmamıştır. Cumhuriyet'in kurulduğu 1923 yılından 1980'li yıllara kadar, Zazacanın yazılı eserlerini görmek çok da mümkün olmamıştır (Varol, 2015).

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, varsayımları ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Dil bir toplumun en önemli unsurlarından biridir. UNESCO'nun 21 Şubat 2009 Dünya Anadili günü öncesinde yayımladığı "Tehlike Altındaki Diller Atlası"na göre, Türkiye'de 15 dil tehlike altındadır. Tehlike altında olan diller arasında "Zazaca" bulunmaktadır. Bu bağlamda Zazaca'nın varlığını sürdürebilmesi ve yok olma tehlikesinden kurtulabilmesi için ihtiyaç duyduğu yaşam ortamının oluşturulması gerekmektedir. Fakat birçok dilbilimcinin yaptığı araştırmalara göre Zazaca yok olma tehdidi altındadır.

1.2. Problem Cümlesi

Bingöl Üniversitesinde eğitim gören Zaza öğrencilerin Zazaca algısı nasıldır? Öğrencilerin bu algıları çeşitli değişkenler açısından farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Zazaca algılarını ortaya çıkartmaktır. Aynı zamanda Zazaca konuşabilme, anlayabilme, yazabilme düzeylerini ölçmeyi amaçlamakla beraber Zazaca'yı öğrenmelerinde etkili olan faktörlerin neler olduğunu belirlemeye çalışacağız. Bu öğrencilerimizin görüşlerini alarak Zazaca'nın daha yaygın kullanılabilmesi ve bir sonraki neslin daha iyi Zazacayı öğrenebilmesi için nelere dikkat edilmesi gerektiğini belirlemeyi amaçlamaktayız. Ayrıca bu çalışmada katılımcıların Zazaca ile ilgili görüşlerinin kişisel özelliklerine göre (yaş, cinsiyet, eğitim, ikamet) değişip değişmediği de araştırılmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Zazacanın günümüzde unutulma tehlikesi altında bulunan diller arasında yer aldığı bilinmektedir. Gün geçtikçe günlük dilde dili iyi bilenler arasında da Zazaca kullanımı azalmakta olup, kullanılan Zazacada ise Türkçenin etkisinin görüldüğü söylenebilir. Bir dilin aktarılmasında, nesiller arası aktarımın sürdürülmesi zorunlu bir koşuldur. Dili konuşanların sayısı yüksek de olsa, eğer nesiller arasında bir kopukluk var ise, bu durum dilin tehlikede olduğunu gösterir. Ayrıca yazılı olarak bu dilin kullanılması ve dil ile ilgili bilimsel araştırmalar yapılması literatüre bu dil ile ilgili veri kazandırılması çok önemlidir. Bu kapsamda araştırmamız Zazaca'nın unutulmaması ve sonraki nesiller tarafından konuşulması için gerekli olan faktörleri belirleme ve ortaya çıkarma bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca araştırmamızda Zazacanın devamlılığının sağlanabilmesi için katılımcılardan alınan görüşlere dayanarak görüş ve öneriler geliştirilmiştir.

1.5. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

Araştırmanın varsayımları aşağıdaki gibidir;

- Araştırmanın örneklem grubunun evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

- Araştırmaya katılan katılımcıların, gerçek durumlarını yansıtacak şekilde sorulara cevap verdiği varsayılmıştır.

Araştırmanın kısıtları aşağıdaki gibidir;

- Araştırmada elde edilen bulgular, kullanılan ölçekler ve lme araçları ile sınırlıdır.
- Araştırma Bingöl niversitesinde eğitim gören Zaza đrenciler ile sınırlıdır.
- Araştırma kapsamında elde edilen bulgulardan varılan sonuçlar ve yapılan öneriler araştırmanın evreni/örnekleme ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin analizi yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma Bingöl Üniversitesinde Eğitim Gören Zaza Öğrencilerden Zazaca algısını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda anket çalışması kullanılmıştır. Araştırmada nicel veri toplama araçları kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırmada betimsel tarama yöntemlerinden biri olan genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modelleri; “çok sayıda elemanlardan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar, 1994:79).

2.2. Evren ve Örneklem

Evren; Araştırma bulgularının genellendiği ve içerisinden araştırma örnekleminin seçildiği büyük gruptur. Ortak özellikleri olan her türlü öge evren içerisinde değerlendirilebilir. Çalışmanın evrenini Bingöl Üniversitesinde eğitim gören Zaza öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise Bingöl Üniversitesinde eğitim gören Zaza öğrencilerden kolayda örneklem yöntemi ile ulaşabildiğimiz öğrenciler oluşturmaktadır. Bu bağlamda Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilere, çalışmada istenilen amaca ulaşabilmek için bir takım sorular anket yardımı ile sorulmaktadır.

Çalışma kapsamında araştırma evreninin geniş olması, bütün evrene ulaşılmasını imkânsız kılmaktadır, bu nedenle gerek maliyet gerekse zaman açısından evreni temsil edebilecek bir örneklemin alınması yolu tercih edilmiştir. Bu bağlamda evrenin tamamı yerine, örneklem seçilerek anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Örnekleme, bir çalışma için seçtikleri büyük grubu (evren) temsil edebilecek şekilde, grup içerisinden belli sayıda elemandan (denek) oluşan, bir alt elemanlar grubu oluşturulması sürecidir. Örneklemin amacı, araştırmacıya

evren hakkında genellemeler yapabileceği (tüme varım) bilgiyi, evrenin bütününe tek tek araştırmasına gerek kalmadan sağlamaktır (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2012: 133). Çalışmada olasılığa dayalı olmayan örneklem tekniklerden 'kolayda örnekleme' yöntemi uygulanacaktır. Kolayda örnekleme tekniğinde araştırmacı ihtiyaç duyduğu büyüklükteki örnekleme ulaşınca kadar en kolay ve ulaşılabilir deneklerden veri toplamaya çalışır. Kolayda örnekleme, diğer örneklem tekniklerinin çoğuna kıyasla yapılması daha kolay ve hızlıdır. Bu örneklem tekniği uygulamada sosyal bilim araştırmalarının yarısından fazlasında kullanıldığına dair araştırma bulguları mevcuttur (Gürbüz ve Şahin, 2017: 131) Araştırma kapsamında 462 anket uygulaması yapılmış olup, bunların 56'sı hatalı veya eksik dolmuş sebebi ile değerlendirmeye alınmamıştır. Değerlendirmeye ön lisans, lisans ve yüksek lisans öğrencilerine uygulanan toplam 406 anket analiz işlemine dahil edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmaya konu olan Bingöl Üniversitesinde eğitim gören Zaza öğrencilerin Zazaca algıları ile ilgili veriler birincil veri toplama yöntemlerinden anket yöntemi ile elde edilmiştir. Anket formunun hazırlanması sürecinde Zazaca alanında uzman kişilerin görüşleri alınarak sorular oluşturulmuştur. Bu görüşler çerçevesinde oluşturulan anket sorularının çalışmanın amacını karşılamasına dikkat edilmiştir.

Uygulanan anket dört bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde; katılımcıların demografik (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu) özelliklerini belirlemeyi amaçlayan sorular yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde; katılımcıların Zazaca konuşma, yazma ve anlama düzeylerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir. Veri toplama aracı olarak kullanılan anket ölçeği yanıtları (1=Hiç,2=Az,3=Orta,4=İyi,5=Çok İyi) doğrultusunda değerlendirmeler yapılmıştır. Anketin üçüncü bölümünde; katılımcıların çevreleri ile Zazacayı ne sıklıkla konuştuklarını belirlemeye yönelik anket soruları yer almıştır. Veri toplama aracı olarak kullanılan anket ölçeği yanıtları (1=Hiçbir Zaman, 2=Nadiren, 3=Orta sıklıkta, 4=Oldukça Sık, 5=Her Zaman) doğrultusunda değerlendirmeler yapılmıştır. Anketin dördüncü bölümünde; katılımcıların Zazaca ile ilgili algılarını ölçmeye yönelik anket sorularına yer verilmiştir. Veri toplama aracı olarak kullanılan anket 5'li Likert ölçeği doğrultusunda (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum,

3=Kararsızım, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) değerlendirilmiştir. Araştırmada kullanılan anket formu Ek 1’de verilmiştir.

Tablo 1: 5’li Likert Ölçeğine Göre Aritmetik Ortalamaların Değerlendirme Aralığı

Aralık	Seçenek		
	1,00-1,80	Hiç	Hiçbir Zaman
1,81-2,60	Az	Nadiren	Katılmıyorum
2,61-3,40	Orta	Orta Sıklıkta	Kararsızım
3,41-4,20	İyi	Oldukça Sık	Katılıyorum
4,21-5,00	Çok İyi	Her Zaman	Kesinlikte Katılıyorum

Anket sorularına verilen cevapların değerlendirilmesinde Tablo 1’deki aralıklar kullanılmıştır. Aralıkların eşit olduğu varsayılmış, aritmetik ortalamalar için puan aralığı 0,80 olarak hesaplanmıştır (Puan Aralığı = (En Yüksek Değer – En Düşük Değer)/5 = (5 – 4)/5 = 4/5 = 0,80). Bu hesaplama göre aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı Tablo 1’de verilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmaya ilişkin veriler SPSS paket programı kullanılarak verilerin çözümü ve yorumlanması yapılmıştır. Araştırmada, çalışanların demografik ve bazı bireysel özelliklerine göre dağılımı frekans ve yüzde yöntemi ile verilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçek bu araştırmada kullanılmak için oluşturulmuştur. Katılımcıların Zazaca ile ilgili görüşleri, frekans ve yüzde dağılımı, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanarak betimlenmiştir.

Araştırma kapsamındaki Zazaca ile ilgili görüşlerinin demografik ve bazı bireysel özelliklerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği parametrik testlerden bağımsız örneklem için t testi (independent samples t test) ve tek faktörlü varyans analizi (One Way ANOVA) ile çözümlenmiştir. Araştırmada belirtilen bu analizler için değişken ve verilerin parametrik testlerin kullanım koşullarını (verilerin nicel özellik taşıması, örnekleme oluşturan birimlerin -denekler- evrenden yansız olarak seçilmesi, örneklem büyüklüğünün 10’dan az olmaması, varyansların homojen olması vb.) sağlaması sebebiyle parametrik testler kullanılmıştır (Ural ve Kılıç, 2013: 81). Ayrıca tek faktörlü varyans analizi sonuçları Tukey ve LSD Testi sonuçları ile birlikte verilmiştir. Diğer taraftan, katılımcıların

çevreleri ile Zazaca konuşma ve Zazaca anlama düzeylerinin birbirleri ile ilişkisinin belirlenmesinde korelasyon analizinden faydalanılmıştır. Bu kapsamda çalışmanın izleyen kısmında verilerin analizi doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR

Bu bölümde, Bingöl Üniversitesinde eğitim gören Zaza öğrencilerden elde edilen verilerin analizi sonucunda sırasıyla, katılımcıların bireysel özelliklerine ilişkin frekans bulguları, betimsel istatistikler ve katılımcıların bireysel özelliklerine göre görüşlerinin karşılaştırılmasına ilişkin bulgular sunulmuştur.

3.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 2’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören ve araştırmamıza katılan Zaza öğrencilerin bireysel özelliklerine ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların Bireysel Özelliklerine İlişkin Bulgular

Bireysel Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kadın	144	35,5
	Erkek	262	64,5
Yas	17-20	145	35,7
	21-24	185	45,6
	25-28	31	7,6
	29-31	12	3,0
	32uzeri	33	8,1
Eğitim	Ön Lisans	237	58,4
	Lisans	143	35,2
	Lisansüstü	26	6,4
Zazaca Eğitim	Evet	37	9,1
	Hayır	369	90,9
İkamet	Bingöl	315	77,6
	Diyarbakır	36	8,9
	Elazığ	25	6,2
	Diğer	30	7,4

Tablo 2’de göre Bingöl Üniversitesinde araştırmaya katılan öğrencilerin % 64,5’i erkek %35,5’i kadındır. Araştırmaya katılan katılımcıların yaş grupları incelendiğinde ise sırasıyla, 17-20 yaş arası (%35,7), 21-24 yaş arası (%45,6), 25-28 yaş arası (%7,6), 29-31 yaş arası (%3,0), 32 yaş ve üzeri ise (%8,1) yaşa sahip katılımcıların olduğu anlaşılmaktadır. Yaş grupları incelendiğinde araştırmaya

katılan bireylerin öğrenci olmasından dolayı 17-24 yaş aralığında yoğunlaştığı anlaşılmakta ve en yüksek katılımın ise 21-24 yaş arasında (%45,6) düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim durumları incelendiğinde sırasıyla; ön lisans (%58,4), lisans (%35,2), lisansüstü (%6,4) eğitim durumlarına sahip oldukları anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin Zazaca eğitim alıp almadığı ile ilgili olarak %9,1'i evet eğitim aldığını, %90,9'u ise hayır eğitim almadığını belirtmiştir. Eğitim almayan öğrenci sayısının ciddi anlamda fazla olduğu anlaşılmaktadır. Yok olma tehlikesi altında olan Zazaca dilinin unutulmaması veya yok olmaması için mutlaka eğitim alan birey sayısının artırılması ve Zazaca eğitimin teşvik edilmesi gerekmektedir. Araştırmaya katılan katılımcıların ikamet adresleri ise şu şekildedir; %77,6'sı Bingöl, %8,9'u Diyarbakır, %6,4'ü Elazığ, %7,4'ü Diğer (%2,5'i Şanlıurfa, %1'i Van, %0,7'si Bitlis, %0,5'i Batman-Mardin-Antep, %0,2'i Siirt-Gaziantep- Kahramanmaraş-Mersin-Erzurum-Kars-Adıyaman) illerinde ikamet ettiklerini belirtmişlerdir. İkamet durumlarına göre veri toplaması yapılırken katılımcılar 16 farklı ili ikamet yeri olarak belirtmiştir. Fakat analiz yapılabilmesi ve daha sağlıklı sonuçlar elde edilmesi için bir ilde 10 ve daha az katılımcının ikamet ettiğini belirttiği illerin toplanıp “Diğer” diye ifade edilmiştir. “Diğer” ile ifade ettiğimiz ikamet yeri 13 ilin toplamından oluşmaktadır.

3.2. Katılımcıların Zazaca İle İlgili Görüşleri

Tablo 3. Katılımcıların Zazacayı Öğrenmesine İlişkin Bulgular

İfadeler	Aile		Çevre		Eğitim		Kendi Çabam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Zazacayı öğrenmenizden en çok kim etkili oldu?	285	70,2	83	20,4	18	4,4	20	4,9

Tablo 3’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Zazacayı öğrenmelerinde etkili olan faktörün ne olduğunu belirlemeye yönelik frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri görülmektedir. Bu verilere göre katılımcıların “Zazacayı öğrenmenizden en çok kim etkili oldu?” ifadesine verilen

cevaplar incelendiğinde; %70,2’si “aile”, %20,4’ü “çevre”, %4,4’ü “eğitim” ve %4,9’u “kendi çabam” şeklinde cevap verdikleri anlaşılmaktadır.

Bu verilere göre katılımcıları büyük bir çoğunluğunun Zazacayı öğrenmesinde en çok etkili olan faktörün (%70,2) aile olduğunu belirtmiştir. Bu oran çalışmamız için önemli bir anlam ifade etmektedir. Elde ettiğimiz bu veriye göre Zazacanın en çok öğrenildiği yer aile olduğudur. Bu çerçevede aile içerisinde Zazacanın konuşulmaya devam edilmesi için çalışmaların yapılması önem kazanmıştır.

Tablo 4. Katılımcıların Zazaca Eser ve UNESCO’ya İlişkin Bulguları

İfadeler	Dağılım	Evet	Hayır
Evinizde Zazaca yazılmış bir eser (kitap, dergi v.b) var mı?	f	102	304
	%	25,1	74,9
UNESCO’nun Zazacayı kaybolma tehlikesi altında olan diller listesine eklediğini biliyor musunuz?	f	222	184
	%	54,7	45,3

Tablo 4’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören Zaza öğrencilerin evlerinde Zazaca eser olup olmadığı ve UNESCO’nun Zazaca ile ilgili görüşlerini bilme düzeylerini ölçmeye yönelik frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri görülmektedir. Bu verilere göre katılımcıların “Evinizde Zazaca yazılmış bir eser (kitap, dergi v.b) var mı” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; %25,1’i “evet”, %74,4’ü “hayır” şeklinde cevap verdikleri anlaşılmaktadır.

Bu verilere göre katılımcıları büyük bir çoğunluğunun evlerinde Zazaca eser bulunmadığını belirtmiştir. Bu oranın yüksek olduğu gerçeği kabul edilmelidir. Çünkü örneklem grubunu Zaza olan öğrenciler oluşturmaktadır. Zaza olan öğrencilerin ailelerinde bu oranın bu kadar düşük çıkmasının nedeni farklı araştırmalarda araştırma konusu yapılabilir. Buna yönelik iyileştirme faaliyetleri yapılabilir.

“UNESCO’nun Zazacayı kaybolma tehlikesi altında olan diller listesine eklediğini biliyor musunuz?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların; %54,7’si “evet”, %45,3’ü “hayır” şeklinde cevap verdikleri anlaşılmaktadır.

Bu verilere göre katılımcıları % 54,7’si evlerinde UNESCO’nun bilgilendirmesinden haberdar olduğunu belirtmiştir. Bu verilere göre katılımcıların %45,3’ünün UNESCO tarafından kaybolma tehlikesi altında olduğunu bilmemesi yüksek bir orandır. Bu oran aslında Zaza olan öğrencilerin dahi Zazacaya karşı ilgisiz olduklarını göstermektedir.

Tablo 5. Katılımcıların Zazaca Konuşma ve Anlama Düzeylerine İlişkin Bulgular

İfadeler	Frekans	Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi	\bar{X}	ss
Zazaca konuşmayı ne kadar biliyorsunuz?	f	42	85	86	95	98	3,30	1,31
	%	10,3	20,9	21,2	23,4	24,1		
Zazaca bir metni okuyup anlayabiliyor musunuz?	f	54	94	107	76	75	3,05	1,30
	%	13,3	23,2	26,4	18,7	18,5		
Zazaca bir metin yazabiliyor musunuz?	f	86	90	87	64	79	2,90	1,41
	%	21,2	22,2	21,4	15,8	19,5		

Tablo 5’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Zazaca konuşma, Zazaca bir metni okuma ve Zazaca bir metni yazabilme düzeylerini ölçmeye yönelik frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri görülmektedir.

Bu verilere göre katılımcıların “Zazaca konuşmayı ne kadar biliyorsunuz?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; %10,3’ü “hiç”, %20,9’u “az”, %21,2’si “orta”, %23,4’ü “iyi” ve %24,1’i “çok iyi” şeklinde cevap verdikleri anlaşılmaktadır. İlgili ifadeye ilişkin aritmetik ortalama değerinin ($\bar{X}=3,30$) “orta” ve standart sapma değerinin ($ss=1,31$) olduğu görülmektedir.

“Zazaca bir metni okuyup anlayabiliyor musunuz?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların; %13,3’ü “hiç”, %23,2’si “az”, %26,4’ü “orta”, %18,7’si “iyi” ve %18,5’i “çok iyi” şeklinde cevap verdikleri anlaşılmaktadır. İlgili ifadeye ilişkin aritmetik ortalama değerinin ($\bar{X}=3,05$) “orta” ve standart sapma değerinin ($ss=1,30$) olduğu görülmektedir.

“Zazaca bir metin yazabiliyor musunuz?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların; %21,2’si “hiç”, %22,2’si “az”, %21,4’ü “orta”, %15,8’i “iyi” ve %19,5’i “çok iyi” şeklinde cevap verdikleri anlaşılmaktadır. İlgili ifadeye ilişkin aritmetik ortalama değerinin ($\bar{X}=2,90$) “orta” ve standart sapma değerinin ($ss=1,41$) olduğu görülmektedir. Katılımcıların en fazla olumlu görüş belirttiği ifade “Zazaca konuşmayı ne kadar biliyorsunuz?” ($\bar{X}=3,30$) olarak tespit edilmiştir. En az olumlu görüş belirttiği ifade ise “Zazaca bir metin yazabiliyor musunuz?” ($\bar{X}=2,90$) olarak belirlenmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Çevreleri ile Zazaca Konuşma Düzeylerine İlişkin Bulgular

İfadeler	Dağılım	Hiçbir zaman	Nadiren	Orta sıklıkta	Oldukça sık	Her zaman	\bar{X}	ss
Aileniz ile evde Zazacayı ne sıklıkla konuşursunuz?	f	72	54	107	64	109	3,20	1,42
	%	17,7	13,3	26,4	15,8	26,8		
Üniversite içerisinde arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz?	f	82	105	97	59	63	2,79	1,33
	%	20,2	25,9	23,9	14,5	15,5		
Üniversite dışında arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz?	f	71	103	92	70	70	2,91	1,34
	%	17,5	25,4	22,7	17,2	17,2		

Tablo 6’da Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin aile ve çevreleri ile Zazaca konuşma sıklık düzeylerini ölçmeye yönelik frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri görülmektedir.

Bu verilere göre katılımcıların “Aileniz ile evde Zazacayı ne sıklıkla konuşursunuz?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; %17,7’si “hiçbir zaman”, %13,3’ü “nadiren”, %26,4’ü “orta sıklıkta”, %15,8’i “oldukça sık” ve %26,8’i “her zaman” şeklin cevap verdikleri anlaşılmaktadır. İlgili ifadeye ilişkin aritmetik ortalama değerinin ($\bar{X}=3,20$) “orta” ve standart sapma değerinin ($ss=1,42$) olduğu görülmektedir.

“Üniversite içerisinde arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların; %20,2’si “hiçbir zaman”, %25,9’u “nadiren”, %23,9’u “orta sıklıkta”, %14,5’i “oldukça sık” ve %15,5’i “her zaman” şeklinde cevap verdikleri anlaşılmaktadır. İlgili ifadeye ilişkin aritmetik ortalama değerinin ($\bar{X}=2,79$) “orta” ve standart sapma değerinin ($ss=1,33$) olduğu görülmektedir.

“Üniversite dışında arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların; %17,5’i “hiçbir zaman”, %25,4’ü “nadiren”, %27,7’si “orta sıklıkta”, %17,2’si “oldukça sık” ve %17,2’si “her zaman” şeklin cevap verdikleri anlaşılmaktadır. İlgili ifadeye ilişkin aritmetik ortalama değerinin ($\bar{X}=2,91$) “orta” ve standart sapma değerinin ($ss=1,34$) olduğu görülmektedir. Katılımcıların en fazla olumlu görüş belirttiği ifade “Aileniz ile evde Zazacayı ne sıklıkla konuşursunuz?” ($\bar{X}=3,20$) olarak tespit edilmiştir. En az olumlu görüş belirttiği ifade ise “Üniversite içerisinde arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz?” ($\bar{X}=2,79$) olarak belirlenmiştir.

Bu verilerden anlaşıldığı gibi Zazacanın en çok aile içerisinde konuşulduğu anlaşılmaktadır. Fakat verilere göre genel anlamda Zazaca konuşma düzeyinin orta ve ortanın altında olduğu görülmektedir. Bu konuşma düzeyinin artırılması için çalışmaların ivedilikle yapılması gerekmektedir. Konuşma düzeyinin iyileştirilmesine yönelik gerekli çalışmalar yapılmadığı takdirde Zazaca konuşan sayısı azalacak ve birkaç nesil sonra dilin yok olabileceğini söyleyebiliriz. Çünkü bir dil konuşularak hayatını devam ettirebilir. Konuşulmayan bir dil maalesef yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır.

Tablo 7. Katılımcıların Zazaca İle İlgili Tutumlarına İlişkin Bulgular

İfadeler	Dağılım	Kesimlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesimlikle katılıyorum	\bar{X}	ss
Zazaca ile ilgili edebi ve kültürel çalışmalar olursa yer almak isterim.	f	43	40	90	105	128	3,57	1,30
	%	10,6	9,9	22,2	25,9	31,5		
Zazaca yayınlanan süreli yayınlardan ve eserlerden haberdarım.	f	100	85	92	72	57	2,75	1,37
	%	24,6	20,9	22,7	17,7	14,0		
Bingöl Üniversitesinde Zazaca ile ilgili verilen eğitimlerden ve çalışmalardan haberdarım.	f	102	81	81	78	64	2,80	1,41
	%	25,1	20,0	20,0	19,2	15,8		
Zazacanın yok olmasını önlemek için kamu ve sivil toplum kuruluşları tarafından yeterli destek verildiğini düşünüyorum.	f	151	88	60	53	54	2,43	1,43
	%	37,2	21,7	14,8	13,1	13,3		
Zazacanın yok olmasını önlemede aile içinde konuşmak önemlidir.	f	44	26	41	84	211	3,96	1,36
	%	10,8	6,4	10,1	20,7	52,0		
Zazacanın yok olmasını önlemede eğitim faaliyetlerinin artırılması önemlidir.	f	37	21	42	70	236	4,10	1,30
	%	9,1	5,2	10,3	17,2	58,1		
Yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede önem verildiğini düşünüyorum.	f	162	82	54	51	57	2,40	1,46
	%	39,9	20,2	13,3	12,6	14,0		

Tablo 7’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Zazaca ile ilgili tutum düzeylerini ölçmeye yönelik frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri görülmektedir.

Bu verilere göre katılımcıların “Zazaca ile ilgili edebi ve kültürel çalışmalar olursa yer almak isterim” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; %10,6’ı “kesinlikle katılmıyorum”, %9,9’u “katılmıyorum”, %22,2’si “kararsızım”, %25,9’u “katılıyorum” ve %31,5’i “kesinlikle katılıyorum” şeklinde cevap verdikleri anlaşılmaktadır. İlgili ifadeye ilişkin aritmetik ortalama değerinin ($\bar{X}=3,57$) “katılıyorum” ve standart sapma değerinin ($ss=1,30$) olduğu görülmektedir. Katılımcıların cevaplarından edilen verilere göre Zazaca ile ilgili edebi ve kültürel çalışmalara katılma isteklerinin olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bundan sonraki süreçlerde Zazaca ile ilgili yapılacak çalışmalara Bingöl Üniversitesinde Zazaca bilen öğrenciler dahil edilebilir.

“Zazaca yayınlanan süreli yayınlardan ve eserlerden haberdarım” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların; %24,6’ı “kesinlikle katılmıyorum”, %20,9’u “katılmıyorum”, %22,7’si “kararsızım”, %17,7’si “katılıyorum” ve %14,0’ı “kesinlikle katılıyorum” şeklin cevap verdikleri anlaşılmaktadır. İlgili ifadeye ilişkin aritmetik ortalama değerinin ($\bar{X}=2,75$) “kararsızım” ve standart sapma değerinin ($ss=1,37$) olduğu görülmektedir.

Bu verilere göre katılımcıların süreli yayınlardan haberdar olma düzeylerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir. Bununla ilgili dar ölçekte Bingöl Üniversitesi ve Yerel Yönetimler basılan süreli yayınlar ve eserler ile ilgili web sitelerinde, sosyal medya platformlarında veya tanıtıcı afiş ve ilanlar ile bilgilendirme yapılabilir. Daha geniş ölçekte ise basılan eserler ile ilgili Türkiye genelinde tanıtım günleri ve fuarlar düzenlenebilir.

“Bingöl Üniversitesinde Zazaca ile ilgili verilen eğitimlerden ve çalışmalardan haberdarım.” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların; %25,1’i “kesinlikle katılmıyorum”, %20,0’ı “katılmıyorum”, %20,0’ı “kararsızım”, %19,2’si “katılıyorum” ve %15,8’i “kesinlikle katılıyorum” şeklinde cevap verdikleri anlaşılmaktadır. İlgili ifadeye ilişkin aritmetik ortalama değerinin ($\bar{X}=2,80$) “kararsızım” ve standart sapma değerinin ($ss=1,41$) olduğu görülmektedir.

Bu verilere göre katılımcıların Bingöl Üniversitesindeki Zazaca çalışmalarından haberdar olma düzeylerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Bingöl Üniversitesinin Zazaca ilgili çalışmalarının olduğunu fakat bu çalışmalarını yeterince tanıtmadığını düşünmekteyiz. Bingöl Üniversitesinin Zazaca ile ilgili yaptığı çalışmalara kendi Web sitesinde ve diğer reklam panolarında daha çok yer vermesi gerekmektedir.

“Zazacanın yok olmasını önlemek için kamu ve sivil toplum kuruluşları tarafından yeterli destek verildiğini düşünüyorum” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların; %37,2’si “kesinlikle katılmıyorum”, %21,7’si “katılmıyorum”, %14,8’i “kararsızım”, %13,1’i “katılıyorum” ve %13,3’ü “kesinlikle katılıyorum” şeklinde cevap verdikleri anlaşılmaktadır. İlgili ifadeye ilişkin aritmetik ortalama değerinin ($\bar{X}=2,43$) “katılmıyorum” ve standart sapma değerinin ($ss=1,43$) olduğu görülmektedir. Bu verilere göre katılımcıların Zazacanın yok olmasını önlemede kamu ve sivil toplum kuruluşlarının yeteri kadar destek vermediklerini düşündükleri görülmektedir.

“Zazacanın yok olmasını önlemede aile içinde konuşmak önemlidir” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların; %10,8’i “kesinlikle katılmıyorum”, %6,4’ü “katılmıyorum”, %10,1’i “kararsızım”, %20,7’si “katılıyorum” ve %52,0’ı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde cevap verdikleri anlaşılmaktadır. İlgili ifadeye ilişkin aritmetik ortalama değerinin ($\bar{X}=3,96$) “katılıyorum” ve standart sapma değerinin ($ss=1,36$) olduğu görülmektedir.

Bu verilere göre katılımcıların Zazacanın yok olmasını önlemede aile içinde konuşmanın önemli olduğunu önemli derecede desteklediği görülmektedir. Bu kapsamda aile içinde Zazacanın konuşulmasını arttırmak ve desteklemek için bilinçlendirme faaliyetlerinin yapılması gerekmektedir. Ayrıca bireylerin aile içinde Zazaca konuşması teşvik edilmelidir.

“Zazacanın yok olmasını önlemede eğitim faaliyetlerinin artırılması önemlidir.” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların; %9,1’i “kesinlikle katılmıyorum”, %5,2’si “katılmıyorum”, %10,3’ü “kararsızım”, %17,2’si “katılıyorum” ve %58,1’i “kesinlikle katılıyorum” şeklinde cevap verdikleri anlaşılmaktadır. İlgili ifadeye ilişkin aritmetik ortalama değerinin ($\bar{X}=4,10$) “katılıyorum” ve standart sapma değerinin ($ss=1,30$) olduğu görülmektedir.

Bu verilere göre katılımcıların Zazacanın yok olmasını önlemede eğitim faaliyetlerinin artırılmasının önemli olduğunu önemli derecede desteklediği görülmektedir. Bu kapsamda Zazaca eğitim faaliyetlerinin artırılması gerekmektedir. Bingöl Üniversitesinde Zazaca dersi ortak seçmeli ders olarak müfredata eklenebilir ve öğrencilerin bu dersi seçmeleri noktasında teşvik edilmesinin faydası olacaktır. Milli Eğitim okullarında seçmeli ders olarak verilen Zazaca dersinin seçilmesi için aileler ile görüşmeler yapılarak öğrencilerin Zazaca dersini seçmeleri teşvik edilebilir.

“Yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede önem verildiğini düşünüyorum” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların; %39,9’u “kesinlikle katılmıyorum”, %20,2’si “katılmıyorum”, %13,3’ü “kararsızım”, %12,6’sı “katılıyorum” ve %14,0’ı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde cevap verdikleri anlaşılmaktadır. İlgili ifadeye ilişkin aritmetik ortalama değerinin ($\bar{X}=2,40$) “katılmıyorum” ve standart sapma değerinin ($ss=1,46$) olduğu görülmektedir.

Bu verilere göre katılımcıların yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede önem verilmediğini düşündükleri gözlemlenmektedir. İletişim çok önemli ve etkin olduğu günümüzde kullanılan en önemli araçlar yazılı ve görsel medya olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu kapsamda bu iletişim araçlarında Zazacaya daha çok yer verilmesi için bu sektörde faaliyette bulunan yöneticiler ile iletişime geçilerek sağlanabilir.

Tablo 8. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Evlerindeki Zazaca Esere İlişkin Bulgular

Evinizde Zazaca yazılmış bir eser (kitap, dergi v.b) var mı?			Yaş					Toplam
			17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri	
Evet	Cinsiyet	Kadın	12	21	4	1	2	40
		Erkek	15	31	5	1	10	62
	Toplam		27	52	9	2	12	102
Hayır	Cinsiyet	Kadın	49	48	5	1	1	104
		Erkek	69	85	17	9	20	200
	Toplam		118	133	22	10	21	304
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
	Toplam		145	185	31	12	33	406

Tablo 8’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Evlerinde Zazaca bir eser olup olmadığı ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Evinizde Zazaca yazılmış bir eser (kitap, dergi vb.) var mı” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 40 kadın-62 erkek toplam 102 katılımcı “evet” olduğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 21 katılımcı erkeklerde 31 katılımcı “evet” olduğunu ifade etmiştir. “Hayır” seçeneğine göre; 104 kadın-200 erkek toplam 304 katılımcı “hayır” olmadığını, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 49 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 85 katılımcı “hayır” olmadığını ifade etmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre UNESCO’ya İlişkin Bulgular

UNESCO’nun kaybolma tehlikesi altında olan diller listesine eklediğini biliyor musunuz?	Zazacayı	Yaş					Toplam	
		17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri		
Evet	Cinsiyet	Kadın	24	38	5	2	2	71
		Erkek	33	77	10	7	24	151
	Toplam		57	115	15	9	26	222
Hayır	Cinsiyet	Kadın	37	31	4	0	1	73
		Erkek	51	39	12	3	6	111
	Toplam		88	70	16	3	7	184
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
	Toplam		145	185	31	12	33	406

Tablo 9’da Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre UNESCO’nun Zazacayı kaybolma tehlikesi altında olan diller listesine eklediğini biliyor musunuz ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “göre UNESCO’nun Zazacayı kaybolma tehlikesi altında olan diller listesine eklediğini biliyor musunuz?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 71 kadın-151 erkek toplam 222 katılımcı “evet” bildiğini,

yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 38 katılımcı erkeklerde 77 katılımcı “evet” bildiğini ifade etmiştir. “Hayır” seçeneğine göre; 73 kadın-111 erkek toplam 184 katılımcı “hayır” bilmediğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise e en çok tercih edilen 17-20 yaş aralığında kadınlarda 37 katılımcı erkeklerde 51 katılımcı “hayır” bilmediğini ifade etmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Zazaca Öğrenmelerine İlişkin Bulgular

Zazacayı öğrenmenizde en çok kim etkili oldu			Yaş					Toplam
			17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri	
Aile	Cinsiyet	Kadın	39	48	7	2	3	99
		Erkek	61	76	16	8	25	186
	Toplam		100	124	23	10	28	285
Çevre	Cinsiyet	Kadın	15	8	0	0	0	23
		Erkek	18	32	3	2	5	60
	Toplam		33	40	3	2	5	83
Eğitim	Cinsiyet	Kadın	5	9	0			14
		Erkek	1	1	2			4
	Toplam		6	10	2			18
Kendi Çabam	Cinsiyet	Kadın	2	4	2			8
		Erkek	4	7	1			12
	Toplam		6	11	3			20
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
	Toplam		145	185	31	12	33	406

Tablo 10’da Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Zazacayı öğrenmelerinde en çok etkili olan faktörün ne olduğu ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Zazacayı öğrenmenizde en çok kim etkili oldu?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 99 kadın-186 erkek toplam 285 katılımcı “aile” etkili olduğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 48 katılımcı erkeklerde 76 katılımcı “aile” etkili olduğunu ifade etmiştir. “Çevre” seçeneğine göre; 23 kadın-60 erkek toplam 83 katılımcı “çevre” etkili olduğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-

20 yaş aralığında 15 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 32 katılımcı “çevre”nin etkili olduğunu ifade etmiştir. “eğitim” seçeneğine göre; 14 kadın-4 erkek toplam 18 katılımcı “eğitim”in etkili olduğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 9 katılımcı erkeklerde 1 katılımcı “eğitim”in etkili olduğunu ifade etmiştir. “Kendi çabam” seçeneğine göre; 8 kadın-12 erkek toplam 20 katılımcı “kendi çabam” etkili olduğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 4 katılımcı erkeklerde 7 katılımcı “kendi çabam” etkili olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 11. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Zazaca Konuşma Düzeylerine İlişkin Bulgular

Zazaca konuşmayı ne kadar biliyorsunuz?			Yaş					Toplam
			17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri	
Hiç	Cinsiyet	Kadın	5	9	1	0	0	15
		Erkek	6	15	2	2	2	27
	Toplam		11	24	3	2	2	42
Az	Cinsiyet	Kadın	17	17	2	1	1	38
		Erkek	10	28	4	1	4	47
	Toplam		27	45	6	2	5	85
Orta	Cinsiyet	Kadın	19	21	3	0	0	43
		Erkek	17	20	2	1	3	43
	Toplam		36	41	5	1	3	86
İyi	Cinsiyet	Kadın	12	12	2	0	1	27
		Erkek	26	26	5	3	8	68
	Toplam		38	38	7	3	9	95
Çok İyi	Cinsiyet	Kadın	8	10	1	1	1	21
		Erkek	25	27	9	3	13	77
	Toplam		33	37	10	4	14	98
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
	Toplam		145	185	31	12	33	406

Tablo 11’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Zazaca konuşmayı ne kadar bildikleri ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Zazaca konuşmayı ne kadar biliyorsun?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 15 kadın-27 erkek

toplam 45 katılımcı “hiç” bilmediğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 9 katılımcı erkeklerde 15 katılımcı “hiç” bilmediğini ifade etmiştir. “az” seçeneğine göre; 38 kadın-47 erkek toplam 85 katılımcı “az” bildiğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 17 katılımcı erkeklerde 28 katılımcı “az” bildiğini ifade etmiştir. “orta” seçeneğine göre; 43 kadın-43 erkek toplam 86 katılımcı “orta” derecede bildiğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 21 katılımcı erkeklerde 20 katılımcı “orta” derecede bildiğini ifade etmiştir. “iyi” seçeneğine göre; 27 kadın-68 erkek toplam 95 katılımcı “iyi” bildiğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 12 katılımcı erkeklerde 26 katılımcı “iyi” bildiğini ifade etmiştir. “çok iyi” seçeneğine göre; 21 kadın-77 erkek toplam 98 katılımcı “çok iyi” bildiğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 10 katılımcı erkeklerde 27 katılımcı “çok iyi” bildiğini ifade etmiştir.

144 kadın katılımcı ve 262 erkek katılımcı olmak üzere toplam 406 katılımcı araştırmaya katılmıştır. Bunların 145 katılımcısı “17-20”, 185 katılımcısı “21-24”, 31 katılımcısı “25-28”, 12 katılımcısı “29-31”, 33 katılımcısı “32 ve üzeri” yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Tablo 12. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Zazaca Metin Okuma ve Anlama Düzeylerine İlişkin Bulgular

Zazaca bir metni okuyup anlayabiliyor musunuz?	Yaş					Toplam		
	17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri			
Hiç	Cinsiyet	Kadın	9	10	0	0	0	19
		Erkek	8	21	2	2	2	35
		Toplam	17	31	2	2	2	54
Az	Cinsiyet	Kadın	12	21	2	0	1	36
		Erkek	17	29	5	2	5	58
		Toplam	29	50	7	2	6	94
Orta	Cinsiyet	Kadın	19	17	3	1	0	40
		Erkek	27	22	7	2	9	67
		Toplam	46	39	10	3	9	107
İyi	Cinsiyet	Kadın	10	14	3	0	2	29

		Erkek	11	24	2	2	8	47
	Toplam		21	38	5	2	10	76
Çok İyi	Cinsiyet	Kadın	11	7	1	1	0	20
		Erkek	21	20	6	2	6	55
	Toplam		32	27	7	3	6	75
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
	Toplam		145	185	31	12	33	406

Tablo 12’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Zazaca bir metin okuyup anlayabilme düzeyleri ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Zazaca bir metni okuyup anlayabiliyor musunuz?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 19 kadın-35 erkek toplam 54 katılımcı “hiç” bilmediğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 10 katılımcı erkeklerde 21 katılımcı “hiç” bilmediğini ifade etmiştir. “az” seçeneğine göre; 36 kadın-58 erkek toplam 94 katılımcı “az” bildiğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 21 katılımcı erkeklerde 29 katılımcı “az” bildiğini ifade etmiştir. “orta” seçeneğine göre; 40 kadın-67 erkek toplam 107 katılımcı “orta” derecede bildiğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 17-20 yaş aralığında kadınlarda 19 katılımcı erkeklerde 27 katılımcı “orta” derecede bildiğini ifade etmiştir. “İyi” seçeneğine göre; 29 kadın-47 erkek toplam 76 katılımcı “iyi” bildiğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 14 katılımcı erkeklerde 24 katılımcı “iyi” bildiğini ifade etmiştir. “çok iyi” seçeneğine göre; 20 kadın-55 erkek toplam 75 katılımcı “çok iyi” bildiğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 17-20 yaş aralığında kadınlarda 11 katılımcı erkeklerde 21 katılımcı “çok iyi” bildiğini ifade etmiştir.

Tablo 13. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Zazaca Metin Yazabilme Düzeylerine İlişkin Bulgular

Zazaca bir metin yazabiliyor musunuz?			Yaş					Toplam
			17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri	
Hiç	Cinsiyet	Kadın	15	21	2	0	0	38
		Erkek	20	20	3	1	4	48
	Toplam		35	41	5	1	4	86
Az	Cinsiyet	Kadın	14	12	3	0	1	30
		Erkek	20	24	6	2	8	60
	Toplam		34	36	9	2	9	90
Orta	Cinsiyet	Kadın	9	18	3	0	0	30
		Erkek	8	35	3	2	9	57
	Toplam		17	53	6	2	9	87
İyi	Cinsiyet	Kadın	9	10	0	1	2	22
		Erkek	14	16	4	2	6	42
	Toplam		23	26	4	3	8	64
Çok İyi	Cinsiyet	Kadın	14	8	1	1	0	24
		Erkek	22	21	6	3	3	55
	Toplam		36	29	7	4	3	79
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
	Toplam		145	185	31	12	33	406

Tablo 13’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Zazaca bir metin yazabilme düzeyleri ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Zazaca bir metin yazabiliyor musunuz?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 38 kadın-48 erkek toplam 86 katılımcı “hiç” bilmediğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 21 katılımcı erkeklerde 20 katılımcı “hiç” bilmediğini ifade etmiştir. “az” seçeneğine göre; 30 kadın-60 erkek toplam 90 katılımcı “az” bildiğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 14 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 24 katılımcı “az” bildiğini ifade etmiştir. “orta” seçeneğine göre; 30 kadın-57 erkek toplam 87 katılımcı “orta” derecede bildiğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 18 katılımcı erkeklerde 35

katılımcı “orta” derecede bildiğini ifade etmiştir. “İyi” seçeneğine göre; 22 kadın-42 erkek toplam 64 katılımcı “iyi” bildiğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 10 katılımcı erkeklerde 16 katılımcı “iyi” bildiğini ifade etmiştir. “çok iyi” seçeneğine göre; 24 kadın-55 erkek toplam 79 katılımcı “çok iyi” bildiğini, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 17-20 yaş aralığında kadınlarda 14 katılımcı erkeklerde 22 katılımcı “çok iyi” bildiğini ifade etmiştir.

Tablo 14. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Aileleri ile Zazaca Konuşma Düzeylerine İlişkin Bulgular

Aileniz ile evde Zazacayı ne sıklıkla konuşursunuz?			Yaş					Toplam
			17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri	
Her Zaman	Cinsiyet	Kadın	7	17	1	0	0	25
		Erkek	28	31	7	3	15	84
		Toplam	35	48	8	3	15	109
Oldukça Sık	Cinsiyet	Kadın	13	5	1	1	1	21
		Erkek	12	20	4	2	5	43
		Toplam	25	25	5	3	6	64
Orta Sıklıkta	Cinsiyet	Kadın	20	17	3	1	2	43
		Erkek	24	28	5	2	5	64
		Toplam	44	45	8	3	7	107
Nadiren	Cinsiyet	Kadın	7	11	3	0	0	21
		Erkek	9	19	1	1	3	33
		Toplam	16	30	4	1	3	54
Hiçbir Zaman	Cinsiyet	Kadın	14	19	1	0	0	34
		Erkek	11	18	5	2	2	38
		Toplam	25	37	6	2	2	72
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
		Toplam	145	185	31	12	33	406

Tablo 14’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Aileniz ile evde Zazacayı ne sıklıkla konuşursunuz ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Aileniz ile evde Zazacayı ne sıklıkla konuşursunuz?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 25 kadın-84 erkek toplam 109 katılımcı “her zaman” konuştuğunu,

yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 17 katılımcı erkeklerde 31 katılımcı “her zaman” konuştuğunu ifade etmiştir. “Oldukça sık” seçeneğine göre; 21 kadın-43 erkek toplam 64 katılımcı “oldukça sık” konuştuğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 13 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 20 katılımcı “oldukça sık” konuştuğunu ifade etmiştir. “orta sıklıkta” seçeneğine göre; 43 kadın-64 erkek toplam 107 katılımcı “orta sıklıkta” konuştuğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 20 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 28 katılımcı “orta sıklıkta” konuştuğunu ifade etmiştir. “nadiren” seçeneğine göre; 21 kadın-33 erkek toplam 54 katılımcı “nadiren” konuştuğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 19 katılımcı erkeklerde 18 katılımcı “nadiren” konuştuğunu ifade etmiştir. “hiçbir zaman” seçeneğine göre; 34 kadın-38 erkek toplam 72 katılımcı “hiçbir zaman” konuşmadığını, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 19 katılımcı erkeklerde 18 katılımcı “hiçbir zaman” konuşmadığını ifade etmiştir.

Tablo 15. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Üniversite Arkadaşları ile Zazaca Konuşma Düzeylerine İlişkin Bulgular

Üniversite arkadaşlarınız ile konuşur musunuz?	içerisinde ile Zazaca		Yaş					Toplam
			17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri	
Her Zaman	Cinsiyet	Kadın	13	9	0	1	0	23
		Erkek	7	24	2	2	5	40
		Toplam	20	33	2	3	5	63
Oldukça Sık	Cinsiyet	Kadın	6	7	0	1	1	15
		Erkek	10	24	2	1	7	44
		Toplam	16	31	2	2	8	59
Orta Sıklıkta	Cinsiyet	Kadın	7	13	4	0	1	25
		Erkek	24	28	6	4	10	72
		Toplam	31	41	10	4	11	97
Nadiren	Cinsiyet	Kadın	14	14	3	0	1	32
		Erkek	30	25	10	2	6	73
		Toplam	44	39	13	2	7	105
Hiçbir Zaman	Cinsiyet	Kadın	21	26	2	0	0	49
		Erkek	13	15	2	1	2	33

	Toplam		34	41	4	1	2	82
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
	Toplam		145	185	31	12	33	406

Tablo 15’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Üniversite içerisinde arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Üniversite içerisinde arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 23 kadın-40 erkek toplam 63 katılımcı “her zaman” konuştuğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 13 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 24 katılımcı “her zaman” konuştuğunu ifade etmiştir. “Oldukça sık” seçeneğine göre; 15 kadın-44 erkek toplam 59 katılımcı “oldukça sık” konuştuğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 7 katılımcı erkeklerde 24 katılımcı “oldukça sık” konuştuğunu ifade etmiştir. “orta sıklıkta” seçeneğine göre; 25 kadın-72 erkek toplam 105 katılımcı “orta sıklıkta” konuştuğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 13 katılımcı erkeklerde 28 katılımcı “orta sıklıkta” konuştuğunu ifade etmiştir. “nadiren” seçeneğine göre; 32 kadın-73 erkek toplam 54 katılımcı “nadiren” konuştuğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 17-20 yaş aralığında kadınlarda 14 katılımcı erkeklerde 30 katılımcı “nadiren” konuştuğunu ifade etmiştir. “hiçbir zaman” seçeneğine göre; 49 kadın-33 erkek toplam 82 katılımcı “hiçbir zaman” konuşmadığını, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 26 katılımcı erkeklerde 15 katılımcı “hiçbir zaman” konuşmadığını ifade etmiştir.

Tablo 16. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Üniversite Dışındaki Arkadaşları ile Zazaca Konuşma Düzeylerine İlişkin Bulgular

Üniversite arkadaşlarınız ile konuşur musunuz?	Cinsiyet	dışında Zazaca	Yaş					Toplam
			17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri	
Her Zaman	Cinsiyet	Kadın	15	8	0	0	1	24
		Erkek	16	19	3	2	6	46
	Toplam		31	27	3	2	7	70
Oldukça Sık	Cinsiyet	Kadın	4	6	2	0	1	13
		Erkek	12	33	5	1	6	57
	Toplam		16	39	7	1	7	70
Orta Sıklıkta	Cinsiyet	Kadın	11	10	2	1	0	24
		Erkek	22	27	7	3	9	68
	Toplam		33	37	9	4	9	92
Nadiren	Cinsiyet	Kadın	16	23	3	1	1	44
		Erkek	24	21	4	3	7	59
	Toplam		40	44	7	4	8	103
Hiçbir Zaman	Cinsiyet	Kadın	15	22	2	0	0	39
		Erkek	10	16	3	1	2	32
	Toplam		25	38	5	1	2	71
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
	Toplam		145	185	31	12	33	406

Tablo 16’da Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Üniversite dışında arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Üniversite dışında arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz?” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 24 kadın-46 erkek toplam 70 katılımcı “her zaman” konuştuğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 15 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 19 katılımcı “her zaman” konuştuğunu ifade etmiştir. “Oldukça sık” seçeneğine göre; 13 kadın-57 erkek toplam 70 katılımcı “oldukça sık” konuştuğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 6 katılımcı

erkeklerde 33 katılımcı “oldukça sık” konuştuğunu ifade etmiştir. “orta sıklıkta” seçeneğine göre; 24 kadın-68 erkek toplam 92 katılımcı “orta sıklıkta” konuştuğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 11 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 27 katılımcı “orta sıklıkta” konuştuğunu ifade etmiştir. “nadiren” seçeneğine göre; 44 kadın-59 erkek toplam 103 katılımcı “nadiren” konuştuğunu, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 21-24 yaş aralığında 23 katılımcı erkeklerde 17-20 yaş aralığında 24 katılımcı “nadiren” konuştuğunu ifade etmiştir. “hiçbir zaman” seçeneğine göre; 39 kadın-32 erkek toplam 71 katılımcı “hiçbir zaman” konuşmadığını, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 22 katılımcı erkeklerde 16 katılımcı “hiçbir zaman” konuşmadığını ifade etmiştir.

Tablo 17. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Zazaca Faaliyetlerde Yer Alma İsteklerine İlişkin Bulgular

Zazaca ile ilgili edebi ve kültürel çalışmalar olursa yer almak isterim.			Yaş					Toplam
			17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri	
Kesinlikle Katılmıyorum	Cinsiyet	Kadın	5	13	0	0	1	19
		Erkek	9	10	2	1	2	24
	Toplam	14	23	2	1	3	43	
Katılmıyorum	Cinsiyet	Kadın	8	3	3	0	0	14
		Erkek	5	14	3	2	2	26
	Toplam	13	17	6	2	2	40	
Kararsızım	Cinsiyet	Kadın	18	13	2	0	0	33
		Erkek	23	24	3	1	6	57
	Toplam	41	37	5	1	6	90	
Katılıyorum	Cinsiyet	Kadın	12	14	2	1	1	30
		Erkek	26	26	6	4	13	75
	Toplam	38	40	8	5	14	105	
Kesinlikle Katılıyorum	Cinsiyet	Kadın	18	26	2	1	1	48
		Erkek	21	42	8	2	7	80
	Toplam	39	68	10	3	8	128	

Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
		Toplam	145	185	31	12	33	406

Tablo 17’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Zazaca ile ilgili edebi ve kültürel çalışmalar olursa yer almak isterim ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Zazaca ile ilgili edebiyat ve kültürel çalışmalar olursa yer almak isterim” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 19 kadın-24 erkek toplam 43 katılımcı “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 13 katılımcı erkeklerde 10 katılımcı “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “katılmıyorum” seçeneğine göre; 14 kadın-26 erkek toplam 40 katılımcı “katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 8 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 14 katılımcı “katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “kararsızım” seçeneğine göre; 33 kadın-57 erkek toplam 90 katılımcı “kararsızım” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 18 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 24 katılımcı “kararsızım” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “katılıyorum” seçeneğine göre; 30 kadın-75 erkek toplam 105 katılımcı “katılıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 14 katılımcı erkeklerde 26 katılımcı “katılıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “kesinlikle katılıyorum” seçeneğine göre; 48 kadın-80 erkek toplam 128 katılımcı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 26 katılımcı erkeklerde 68 katılımcı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir.

Tablo 18. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Zazaca Yayınlardan Haberdar Olma Düzeylerine İlişkin Bulgular

Zazaca yayınlanan süreli yayınlardan ve eserlerden haberdarım.	Cinsiyet	Kadın	Yaş					Toplam
			17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri	
Kesinlikle Katılmıyorum	Cinsiyet	Kadın	22	19	2	0	1	44
		Erkek	17	27	4	1	7	56
	Toplam		39	46	6	1	8	100
Katılmıyorum	Cinsiyet	Kadın	11	14	2	1	0	28
		Erkek	17	26	5	4	5	57
	Toplam		28	40	7	5	5	85
Kararsızım	Cinsiyet	Kadın	12	16	0	0	0	28
		Erkek	23	28	6	2	5	64
	Toplam		35	44	6	2	5	92
Katılıyorum	Cinsiyet	Kadın	11	10	4	1	2	28
		Erkek	17	17	1	1	8	44
	Toplam		28	27	5	2	10	72
Kesinlikle Katılıyorum	Cinsiyet	Kadın	5	10	1	0	0	16
		Erkek	10	18	6	2	5	41
	Toplam		15	28	7	2	5	57
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
	Toplam		145	185	31	12	33	406

Tablo 18’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Zazaca yayınlanan süreli yayınlardan ve eserlerden haberdarım ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Zazaca yayınlanan süreli yayınlardan ve eserlerden haberdarım” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 44 kadın-56 erkek toplam 100 katılımcı “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 22 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 27 katılımcı “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “katılmıyorum” seçeneğine göre; 28 kadın-57 erkek toplam 85 katılımcı “katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise kadınlarda 17-20 yaş aralığında 11 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 26

katılımcı “katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “kararsızım” seçeneğine göre; 28 kadın-64 erkek toplam 92 katılımcı “kararsızım” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 16 katılımcı erkeklerde 28 katılımcı “kararsızım” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “katılıyorum” seçeneğine göre; 28 kadın-44 erkek toplam 72 katılımcı “katılıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 11 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 17 katılımcı “katılıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “kesinlikle katılıyorum” seçeneğine göre; 16 kadın-41 erkek toplam 64 katılımcı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 10 katılımcı erkeklerde 18 katılımcı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir.

Tablo 19. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Bingöl Üniversitesindeki Zazaca Yayınlardan Haberdar Olma Düzeylerine İlişkin Bulgular

Zazacanın yok olmasını önlemek için kamu ve sivil toplum kuruluşları tarafından yeterli destek verildiğini düşünüyorum.			Yaş					Toplam
			17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri	
Kesinlikle Katılmıyorum	Cinsiyet	Kadın	23	17	4	0	1	45
		Erkek	18	31	2	2	4	57
		Toplam	41	48	6	2	5	102
Katılmıyorum	Cinsiyet	Kadın	13	14	2	1	0	30
		Erkek	18	19	6	2	6	51
		Toplam	31	33	8	3	6	81
Kararsızım	Cinsiyet	Kadın	7	14	0	0	0	21
		Erkek	17	28	6	2	7	60
		Toplam	24	42	6	2	7	81
Katılıyorum	Cinsiyet	Kadın	11	9	2	0	1	23
		Erkek	19	22	6	1	7	55
		Toplam	30	31	8	1	8	78
Kesinlikle Katılıyorum	Cinsiyet	Kadın	7	15	1	1	1	25
		Erkek	12	16	2	3	6	39
		Toplam	19	31	3	4	7	64
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
		Toplam	145	185	31	12	33	406

Tablo 19’da Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Bingöl Üniversitesinde Zazaca ile ilgili verilen eğitimlerden ve çalışmalardan haberdarım ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Bingöl Üniversitesinde Zazaca ile ilgili verilen eğitimlerden ve çalışmalardan haberdarım” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 45 kadın-57 erkek toplam 102 katılımcı “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 23 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 31 katılımcı “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “katılmıyorum” seçeneğine göre; 30 kadın-51 erkek toplam 81 katılımcı “katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise 21-24 yaş aralığında kadınlarda 14 katılımcı erkeklerde 19 katılımcı “katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “kararsızım” seçeneğine göre; 21 kadın-60 erkek toplam 81 katılımcı “kararsızım” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 14 katılımcı erkeklerde 28 katılımcı “kararsızım” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “katılıyorum” seçeneğine göre; 23 kadın-55 erkek toplam 78 katılımcı “katılıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 11 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 22 katılımcı “katılıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “kesinlikle katılıyorum” seçeneğine göre; 25 kadın-39 erkek toplam 64 katılımcı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 15 katılımcı erkeklerde 16 katılımcı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir.

Tablo 20. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Kamu ve STK’ların Zazacaya Destek Düşüncelerine İlişkin Bulgular

Zazacanın yok olmasını önlemek için kamu ve sivil toplum kuruluşları tarafından yeterli destek verildiğini düşünüyorum.			Yaş					Toplam
			17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri	
Kesinlikle	Cinsiyet	Kadın	28	21	4	0	1	54
Katılmıyorum		Erkek	28	52	6	4	7	97
	Toplam		56	73	10	4	8	151

Katılmıyorum	Cinsiyet	Kadın	9	16	3	1	1	30
		Erkek	17	27	5	1	8	58
	Toplam	26	43	8	2	9	88	
Kararsızım	Cinsiyet	Kadın	12	13	0		0	25
		Erkek	16	12	4		3	35
	Toplam	28	25	4		3	60	
Katılıyorum	Cinsiyet	Kadın	6	10	2	0	0	18
		Erkek	9	13	3	2	8	35
	Toplam	15	23	5	2	8	53	
Kesinlikle Katılıyorum	Cinsiyet	Kadın	6	9	0	1	1	17
		Erkek	14	12	4	3	4	37
	Toplam	20	21	4	4	5	54	
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
	Toplam	145	185	31	12	33	406	

Tablo 20’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Bingöl Üniversitesinde Zazacanın yok olmasını önlemek için kamu ve sivil toplum kuruluşları tarafından yeterli destek verildiğini düşünüyorum ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Zazacanın yok olmasını önlemek için kamu ve sivil toplum kuruluşları tarafından yeterli destek verildiğini düşünüyorum” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 54 kadın-97 erkek toplam 151 katılımcı “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 28 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 52 katılımcı “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “katılmıyorum” seçeneğine göre; 30 kadın-58 erkek toplam 88 katılımcı “katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise 21-24 yaş aralığında kadınlarda 16 katılımcı erkeklerde 27 katılımcı “katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “kararsızım” seçeneğine göre; 25 kadın-35 erkek toplam 60 katılımcı “kararsızım” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 21-24 yaş aralığında 13 katılımcı erkeklerde 17-20 yaş aralığında 16 katılımcı “kararsızım” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “katılıyorum” seçeneğine göre; 18 kadın-35 erkek toplam 53 katılımcı “katılıyorum”

şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 10 katılımcı erkeklerde 13 katılımcı “katılıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “kesinlikle katılıyorum” seçeneğine göre; 17 kadın-37 erkek toplam 54 katılımcı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 21-24 yaş aralığında 9 katılımcı erkeklerde 17-20 yaş aralığında 14 katılımcı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir.

Tablo 21. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Aile İçinde Zazaca Konuşmanın Önemine İlişkin Bulgular

Zazacanın yok olmasını önlemede aile içinde konuşmak önemlidir.			Yaş					Toplam
			17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri	
Kesinlikle Katılmıyorum	Cinsiyet	Kadın	5	13	0	0	1	19
		Erkek	9	8	2	1	5	25
	Toplam		14	21	2	1	6	44
Katılmıyorum	Cinsiyet	Kadın	3	4	0	0	0	7
		Erkek	8	6	3	1	1	19
	Toplam		11	10	3	1	1	26
Kararsızım	Cinsiyet	Kadın	7	6	0		0	13
		Erkek	10	11	3		4	28
	Toplam		17	17	3		4	41
Katılıyorum	Cinsiyet	Kadın	16	13	3	1	0	33
		Erkek	16	26	1	2	6	51
	Toplam		32	39	4	3	6	84
Kesinlikle Katılıyorum	Cinsiyet	Kadın	30	33	6	1	2	72
		Erkek	41	65	13	6	14	139
	Toplam		71	98	19	7	16	211
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
	Toplam		145	185	31	12	33	406

Tablo 21’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Zazacanın yok olmasını önlemede aile içinde konuşmak önemlidir ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Zazacanın yok olmasını önlemede aile içinde konuşmak önemlidir” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 19 kadın-25 erkek toplam 44 katılımcı

“kesinlikle katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 21-24 yaş aralığında 13 katılımcı erkeklerde 17-20 yaş aralığında 9 katılımcı “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “katılmıyorum” seçeneğine göre; 7 kadın-19 erkek toplam 26 katılımcı “katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise kadınlarda 21-24 yaş aralığında 4 katılımcı erkeklerde 17-20 yaş aralığında 8 katılımcı “katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “kararsızım” seçeneğine göre; 13 kadın-28 erkek toplam 60 katılımcı “kararsızım” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 7 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 11 katılımcı “kararsızım” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “katılıyorum” seçeneğine göre; 33 kadın-51 erkek toplam 84 katılımcı “katılıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 16 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 26 katılımcı “katılıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “kesinlikle katılıyorum” seçeneğine göre; 72 kadın-139 erkek toplam 211 katılımcı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 33 katılımcı erkeklerde 65 katılımcı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir.

Tablo 22. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Zazaca İçin Eğitim Faaliyetlerinin Önemine İlişkin Bulgular

Zazacanın yok olmasını önlemede eğitim faaliyetlerinin artırılması önemlidir.			Yaş					Toplam
			17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri	
Kesinlikle Katılmıyorum	Cinsiyet	Kadın	4	9	0	0	1	14
		Erkek	8	10	1	1	3	23
		Toplam	12	19	1	1	4	37
Katılmıyorum	Cinsiyet	Kadın	3	0	0	0	0	3
		Erkek	7	5	1	1	4	18
		Toplam	10	5	1	1	4	21
Kararsızım	Cinsiyet	Kadın	8	10	0	0	0	18
		Erkek	10	10	1	1	2	24
		Toplam	18	20	1	1	2	42
Katılıyorum	Cinsiyet	Kadın	12	9	2	0	0	23
		Erkek	13	20	6	1	7	47

	Toplam		25	29	8	1	7	70
Kesinlikle Katılıyorum	Cinsiyet	Kadın	34	41	7	2	2	86
		Erkek	46	71	13	6	14	150
	Toplam		80	112	20	8	16	236
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
	Toplam		145	185	31	12	33	406

Tablo 22’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Zazacanın yok olmasını önlemede eğitim faaliyetlerinin artırılması önemlidir ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Zazacanın yok olmasını önlemede eğitim faaliyetlerinin artırılması önemlidir” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 14 kadın-23 erkek toplam 37 katılımcı “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 9 katılımcı erkeklerde 10 katılımcı “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “katılmıyorum” seçeneğine göre; 3 kadın-18 erkek toplam 21 katılımcı “katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise 17-20 yaş aralığında kadınlarda 3 katılımcı erkeklerde 7 katılımcı “katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “kararsızım” seçeneğine göre; 18 kadın-24 erkek toplam 42 katılımcı “kararsızım” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 10 katılımcı erkeklerde 10 katılımcı “kararsızım” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “katılıyorum” seçeneğine göre; 23 kadın-47 erkek toplam 70 katılımcı “katılıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 17-20 yaş aralığında 12 katılımcı erkeklerde 21-24 yaş aralığında 20 katılımcı “katılıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “kesinlikle katılıyorum” seçeneğine göre; 86 kadın-150 erkek toplam 236 katılımcı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 41 katılımcı erkeklerde 71 katılımcı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir.

Tablo 23. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Medyada Zazacanın Önemine İlişkin Bulgular

Yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede önem verildiğini düşünüyorum.			Yaş					Toplam
			17-20	21-24	25-28	29-31	32uzeri	
Kesinlikle Katılmıyorum	Cinsiyet	Kadın	27	30	5	1	2	65
		Erkek	25	53	8	3	8	97
		Toplam	52	83	13	4	10	162
Katılmıyorum	Cinsiyet	Kadın	12	12	2	0	0	26
		Erkek	18	26	4	2	6	56
		Toplam	30	38	6	2	6	82
Kararsızım	Cinsiyet	Kadın	6	13	1	0	0	20
		Erkek	11	15	2	2	4	34
		Toplam	17	28	3	2	4	54
Katılıyorum	Cinsiyet	Kadın	6	7	1	1	0	15
		Erkek	16	10	2	0	8	36
		Toplam	22	17	3	1	8	51
Kesinlikle Katılıyorum	Cinsiyet	Kadın	10	7	0	0	1	18
		Erkek	14	12	6	3	4	39
		Toplam	24	19	6	3	5	57
Toplam	Cinsiyet	Kadın	61	69	9	2	3	144
		Erkek	84	116	22	10	30	262
		Toplam	145	185	31	12	33	406

Tablo 23’de Bingöl Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş değişkenlerinin karşılaştırmasına göre Yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede önem verildiğini düşünüyorum ile ilgili frekans verileri paylaşılmıştır. Bu frekans verilerinin elde edilmesi için Crosstabs frekans analizi yapılmıştır. Bu verilere göre katılımcıların “Yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede önem verildiğini düşünüyorum” ifadesine verilen cevaplar incelendiğinde; 65 kadın-97 erkek toplam 162 katılımcı “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 30 katılımcı erkeklerde 53 katılımcı “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “katılmıyorum” seçeneğine göre; 26 kadın-56 erkek toplam 82 katılımcı “katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise 21-24 yaş aralığında kadınlarda 12 katılımcı erkeklerde 26

katılımcı “katılmıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “kararsızım” seçeneğine göre; 20 kadın-34 erkek toplam 54 katılımcı “kararsızım” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 21-24 yaş aralığında kadınlarda 13 katılımcı erkeklerde 15 katılımcı “kararsızım” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “katılıyorum” seçeneğine göre; 15 kadın-36 erkek toplam 51 katılımcı “katılıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen kadınlarda 21-24 yaş aralığında 7 katılımcı erkeklerde 17-20 yaş aralığında 16 katılımcı “katılıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir. “kesinlikle katılıyorum” seçeneğine göre; 18 kadın-39 erkek toplam 236 katılımcı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade ettiği, yaş aralığı olarak incelediğimizde ise en çok tercih edilen 17-20 yaş aralığında kadınlarda 10 katılımcı erkeklerde 14 katılımcı “kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade ettiği görülmektedir.

Tablo 24. Katılımcıların Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması (t Testi Sonuçları)

Ölçekler	Gruplar	n	\bar{X}	s.s.	t	p
Zazaca konuşmayı ne kadar biliyorsunuz?	Kadın	144	3,00	1,20	-3,37	0,001*
	Erkek	262	3,46	1,34		
Aileniz ile evde Zazacayı ne sıklıkla konuşursunuz?	Kadın	144	2,87	1,38	-3,52	0,000*
	Erkek	262	3,38	1,41		
Üniversite içerisinde arkadaşlarımız ile Zazaca konuşmusunuz?	Kadın	144	2,52	1,45	-3,06	0,002**
	Erkek	262	2,94	1,25		
Üniversite dışında arkadaşlarımız ile Zazaca konuşmusunuz?	Kadın	144	2,57	1,40	-3,80	0,000*
	Erkek	262	3,09	1,27		

*:p<0,01; **:p<0,05

Tablo 24’deki bulgulara göre katılımcıların; Zazaca konuşmayı ne kadar biliyorsunuz, Aileniz ile evde Zazacayı ne sıklıkla konuşursunuz, Üniversite

içerisinde arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz, Üniversite dışında arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz? hakkındaki görüşlerinde; Zazaca konuşmayı ne kadar biliyorsunuz (p=0,001), Aileniz ile evde Zazacayı ne sıklıkla konuşursunuz (p=0,000), Üniversite içerisinde arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz (p=0,002) ve Üniversite dışında arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz hakkındaki görüşlerinde (p=0,000) cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Katılımcıların Zazaca konuşmayı ne kadar biliyorsunuz sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; erkeklerin ($\bar{X}=3,46$) bu konuda kadınlardan ($\bar{X}=3,00$) daha olumlu düşündüğü anlaşılmaktadır (p=0,001). Diğer bir ifade ile erkeklerin kadınlara oranla daha çok Zazaca konuşmayı bildikleri söylenebilir. Katılımcıların aileniz ile evde Zazacayı ne sıklıkla konuşursunuz sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; erkeklerin ($\bar{X}=3,38$) bu konuda kadınlardan ($\bar{X}=2,87$) daha olumlu düşündüğü anlaşılmaktadır (p=0,000). Yani erkeklerin kadınlara oranla aileleri ile evde daha çok Zazaca konuştukları ifade edilebilir. Katılımcıların üniversite içerisinde arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz? sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; erkeklerin ($\bar{X}=2,94$) bu konuda kadınlardan ($\bar{X}=2,52$) daha olumlu düşündüğü anlaşılmaktadır (p=0,002). Yani erkeklerin kadınlara oranla üniversitedeki arkadaşları ile daha çok Zazaca konuştukları ifade edilebilir. Katılımcıların üniversite dışında arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz? sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde ise erkeklerin ($\bar{X}=3,09$) bu konuda kadınlardan ($\bar{X}=2,57$) daha olumlu düşündüğü anlaşılmaktadır (p=0,000). Başka bir ifade ile erkeklerin kadınlara oranla üniversite dışındaki arkadaşları ile daha çok Zazaca konuştukları ifade edilebilir.

Tablo 25. Katılımcıların Görüşlerinin Zazaca Eğitim Alma Durumlarına Göre Karşılaştırılması (t Testi Sonuçları)

Ölçekler	Gruplar	n	\bar{X}	s.s.	t	p
Yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede önem verildiğini düşünüyorum	Evet	37	3,10	1,69	3,09	0,002**
	Hayır	369	2,33	1,42		

** : p < 0,05

Tablo 25'deki bulgulara göre katılımcıların; yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede önem verildiğini düşündüğünü hakkındaki görüşlerinde ($p=0,002$) Zazaca eğitim alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Katılımcıların bu ifade ile ilgili görüşleri incelendiğinde ise evet ($\bar{X}=3,10$) diyenlerin bu konuda hayır ($\bar{X}=2,33$) daha olumlu düşündüğü anlaşılmaktadır ($p=0,002$). Başka bir ifade ile Zazaca eğitim aldığını ifade eden katılımcılar Zazaca eğitim almadığını ifade eden katılımcılara göre daha çok yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede önem verildiğini düşündüğünü belirtmişlerdir.

Tablo 26. Katılımcıların Görüşlerinin UNESCO Bulgularına Göre Karşılaştırılması (t Testi Sonuçları)

Ölçekler	Gruplar	n	\bar{X}	s.s.	t	p
Zazaca ile ilgili edebi ve kültürel çalışmalar olursa yer almak isterim	Evet	222	3,75	1,23	3,04	0,003**
	Hayır	184	3,36	1,36		

**: $p<0,05$

Tablo 26'deki bulgulara göre katılımcıların; Zazaca ile ilgili edebi ve kültürel çalışmalar olursa yer almak isterim hakkındaki görüşlerinde ($p=0,003$) UNESCO'nun Zazacayı kaybolma tehlikesi altına aldığı diller listesinden haberdar olup olmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Katılımcıların bu ifade ile ilgili görüşleri incelendiğinde ise evet ($\bar{X}=3,75$) diyenlerin bu konuda hayır ($\bar{X}=3,36$) daha olumlu düşündüğü anlaşılmaktadır ($p=0,003$). Başka bir ifade ile UNESCO'nun Zazacayı kaybolma tehlikesi altına aldığı diller listesinden haberdar olduğunu ifade eden katılımcılar UNESCO'nun Zazacayı kaybolma tehlikesi altına aldığı diller listesinden haberdar olmadığını ifade eden katılımcılara göre daha çok Zazaca ile ilgili edebiyat ve kültürel çalışmalar olursa yer almak istediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 27. Katılımcıların Zazaca Konuşma Düzeylerinin Yaşlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)

(I) Yaş	(J) Yaş	n	\bar{X}	Ortalama Farklılık (I-J)	S. Hata s.s	Anlamlılık sig	F
17-20	21-24	185	3,10	,27661	,14487	,314	2,821
	25-28	31	3,48	-,10456	,25845	,994	
	29-31	12	3,41	-,03736	,39234	1,000	
	32uzeri	33	3,84	-,46917	,25191	,339	
21-24	17-20	145	3,37	-,27661	,14487	,314	
	25-28	31	3,48	-,38117	,25348	,561	
	29-31	12	3,41	-,31396	,38908	,928	
	32uzeri	33	3,84	-,74578*	,24681	,022	
25-28	17-20	145	3,37	,10456	,25845	,994	
	21-24	185	3,10	,38117	,25348	,561	
	29-31	12	3,41	,06720	,44406	1,000	
	32uzeri	33	3,84	-,36461	,32669	,798	
29-31	17-20	145	3,37	,03736	,39234	1,000	
	21-24	185	3,10	,31396	,38908	,928	
	25-28	31	3,48	-,06720	,44406	1,000	
	32uzeri	33	3,84	-,43182	,44029	,864	
32uzeri	17-20	145	3,37	,46917	,25191	,339	
	21-24	185	3,10	,74578*	,24681	,022	
	25-28	31	3,48	,36461	,32669	,798	
	29-31	12	3,41	,43182	,44029	,864	

Tablo 27’de katılımcıların Zazaca konuşmayı ne kadar biliyorsunuz sorusuna ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre karşılaştırılmasına yönelik Anova testi sonuçları sunulmuştur. Katılımcıların yaşları ile Zazaca konuşma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ($p=,022<0,05$) bu farkı belirlemek için Tukey post hoc testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına ilişkin detaylar Tablo 27’de verilmiştir. Bu sonuçlara göre “32 ve üzeri” ($\bar{X}=3,84$) yaş grubunda olan katılımcılar “21-24” ($\bar{X}=3,10$) yaş grubunda bulunan katılımcılara göre Zazaca konuşmayı daha iyi bildiklerini belirtmişlerdir. Bu kapsamda yaşı daha büyük olan bireylerin daha iyi Zazaca konuştuğu söylenebilir. Başka bir ifade ile küçük yaştaki bireylerin daha az Zazaca konuşmayı bildiğini belirtmişlerdir. Küçük yaştaki bireylerin Zazaca konuşmayı daha az bilmesi Zazaca için tehdit teşkil ettiği ifade edilebilir.

Tablo 28. Katılımcıların Aileleri İle Zazaca Konuşma Sıklıklarının Yaşlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)

(I) Yaş	(J) Yaş	n	\bar{X}	Ortalama Farklılık (I-J)	S. Hata s.s	Anlamlılık sig	F
17-20	21-24	185	3,09	,10811	,15735	,959	2,187
	25-28	31	3,16	,03871	,28071	1,000	
	29-31	12	3,33	-,13333	,42613	,998	
	32uzeri	33	3,87	-,67879	,27361	,097	
21-24	17-20	145	3,20	-,10811	,15735	,959	
	25-28	31	3,16	-,06940	,27531	,999	
	29-31	12	3,33	-,24144	,42260	,979	
	32uzeri	33	3,87	-,78690*	,26807	,029	
25-28	17-20	145	3,20	-,03871	,28071	1,000	
	21-24	185	3,09	,06940	,27531	,999	
	29-31	12	3,33	-,17204	,48232	,997	
	32uzeri	33	3,87	-,71750	,35483	,257	
29-31	17-20	145	3,20	,13333	,42613	,998	
	21-24	185	3,09	,24144	,42260	,979	
	25-28	31	3,16	,17204	,48232	,997	
	32uzeri	33	3,87	-,54545	,47822	,785	
32uzeri	17-20	145	3,20	,67879	,27361	,097	
	21-24	185	3,09	,78690*	,26807	,029	
	25-28	31	3,16	,71750	,35483	,257	
	29-31	12	3,33	,54545	,47822	,785	

Tablo 28’de katılımcıların Aileniz ile evde ne sıklıkla Zazaca konuşursunuz sorusuna ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre karşılaştırılmasına yönelik Anova testi sonuçları sunulmuştur. Katılımcıların yaşları ile Aileleri ile evde Zazaca konuşma sıklık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ($p=,029<0,05$) bu farkı belirlemek için Tukey post hoc testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına ilişkin detaylar Tablo 28’de verilmiştir. Bu sonuçlara göre “32 ve üzeri” ($\bar{X}=3,87$) yaş grubunda olan katılımcılar “21-24” ($\bar{X}=3,09$) yaş grubunda bulunan katılımcılara göre Aileleri ile evde Zazacayı daha çok konuştuklarını belirtmişlerdir.

Tablo 29. Katılımcıların Zazaca Konuşma Düzeylerinin Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)

(I) Eğitim	(J) Eğitim	n	\bar{X}	Ortalama Farklılık (I-J)	S. Hata s.s	Anlamlılık sig	F
Ön Lisans	Lisans	143	3,11	,23977	,13877	,085	3,270
	Lisansüstü	26	3,76	-,41058	,27074	,130	
Lisans	Ön Lisans	237	3,35	-,23977	,13877	,085	
	Lisansüstü	26	3,76	-,65035*	,27940	,020	
Lisansüstü	Ön Lisans	237	3,35	,41058	,27074	,130	
	Lisans	143	3,11	,65035*	,27940	,020	

Tablo 29’da katılımcıların Zazaca konuşmayı ne kadar biliyorsunuz sorusuna ilişkin görüşlerinin eğitim durumlarına göre karşılaştırılmasına yönelik Anova testi sonuçları sunulmuştur. Katılımcıların yaşları ile Zazaca konuşma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ($p=,020<0,05$) bu farkı belirlemek için LSD post hoc testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına ilişkin detaylar Tablo 29’da verilmiştir. Bu sonuçlara göre “Lisansüstü” ($\bar{X}=3,76$) eğitim düzeyinde olan katılımcılar “Lisans” ($\bar{X}=3,11$) eğitim düzeyinde olan katılımcılara göre daha çok Zazaca konuşmayı bildiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 30. Katılımcıların Aileleri İle Zazaca Konuşma Sıklıklarının Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)

(I) Eğitim	(J) Eğitim	n	\bar{X}	Ortalama Farklılık (I-J)	S. Hata s.s	Anlamlılık sig	F
Ön Lisans	Lisans	143	3,01	,23918	,14995	,249	4,102
	Lisansüstü	26	3,84	-,59299	,29256	,107	
Lisans	Ön Lisans	237	3,25	-,23918	,14995	,249	
	Lisansüstü	26	3,84	-,83217*	,30192	,017	
Lisansüstü	Ön Lisans	237	3,25	,59299	,29256	,107	
	Lisans	143	3,01	,83217*	,30192	,017	

Tablo 30’da katılımcıların Aileniz ile evde Zazaca ne sıklıkla konuşursunuz sorusuna ilişkin görüşlerinin eğitim durumlarına göre karşılaştırılmasına yönelik Anova testi sonuçları sunulmuştur. Katılımcıların eğitim durumları ile Aileleri ile evde Zazaca konuşma sıklık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ($p=,017<0,05$) bu farkı belirlemek için Tukey post hoc testi uygulanmıştır. Test

sonuçlarına ilişkin detaylar Tablo 30’da verilmiştir. Bu sonuçlara göre “Lisansüstü” ($\bar{X}=3,84$) eğitim düzeyinde olan katılımcılar “Lisans” ($\bar{X}=3,01$) eğitim düzeyinde olan katılımcılara göre Aileleri ile evde Zazacayı daha çok konuştuklarını belirtmişlerdir.

Tablo 31. Katılımcıların Bingöl Üniversitesi Çalışmalarına İlişkin Görüşlerinin Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)

(I) Eğitim	(J) Eğitim	n	\bar{X}	Ortalama Farklılık (I-J)	S. Hata s.s	Anlamlılık sig	F
Ön Lisans	Lisans	143	2,96	-,29415*	,14887	,049	2,805
	Lisansüstü	26	3,15	-,48296	,29045	,097	
Lisans	Ön Lisans	237	2,67	,29415*	,14887	,049	
	Lisansüstü	26	3,15	-,18881	,29974	,529	
Lisansüstü	Ön Lisans	237	2,67	,48296	,29045	,097	
	Lisans	143	2,96	,18881	,29974	,529	

Tablo 31’de katılımcıların Bingöl Üniversitesinde Zazaca ile ilgili verilen eğitimlerden ve çalışmalardan haberdarım sorusuna ilişkin görüşlerinin eğitim durumlarına göre karşılaştırılmasına yönelik Anova testi sonuçları sunulmuştur. Katılımcıların eğitim durumları ile Bingöl Üniversitesinde Zazaca ile ilgili verilen eğitimlerden ve çalışmalardan haberdarım görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ($p=,049<0,05$) bu farkı belirlemek için LSD post hoc testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına ilişkin detaylar Tablo 31’de verilmiştir. Bu sonuçlara göre “Lisans” eğitim düzeyinde olan katılımcılar “Ön Lisans” eğitim düzeyinde olan katılımcılara göre daha çok Bingöl Üniversitesinde Zazaca ile ilgili verilen eğitimlerden ve çalışmalardan haberdar olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 32. Katılımcıların Yazılı ve Görsel Medya Görüşlerinin Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)

(I) Eğitim	(J) Eğitim	n	\bar{X}	Ortalama Farklılık (I-J)	S. Hata s.s	Anlamlılık sig	F
Ön Lisans	Lisans	143	2,58	-,32159*	,15418	,038	2,711
	Lisansüstü	26	2,69	-,42648	,30082	,157	
Lisans	Ön Lisans	237	2,26	,32159*	,15418	,038	
	Lisansüstü	26	2,69	-,10490	,31044	,736	
Lisansüstü	Ön Lisans	237	2,26	,42648	,30082	,157	

Lisans 143 2,58 ,10490 ,31044 ,736

Tablo 32’de katılımcıların Yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede önem verildiğini düşünüyorum sorusuna ilişkin görüşlerinin eğitim durumlarına göre karşılaştırılmasına yönelik Anova testi sonuçları sunulmuştur. Katılımcıların eğitim durumları ile Yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede önem verildiğini düşünüyorum görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ($p=,038<0,05$) bu farkı belirlemek için LSD post hoc testi uygulanmıştır. Bu sonuçlara göre “Lisans” eğitim düzeyinde olan katılımcılar “Ön Lisans” eğitim düzeyinde olan katılımcılara göre daha çok Yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede önem verildiğini düşündüğünü belirtmişlerdir. Yani Ön Lisans eğitim düzeyinde bulunan öğrenciler Yazılı ve görsel medyada Zazacaya daha az yer verildiğini düşünmektedir.

Tablo 33. Katılımcıların Zazaca Konuşma Düzeylerinin İkamet Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)

(I) İkamet	(J) İkamet	n	\bar{X}	Ortalama Farklılık (I-J)	S. Hata s.s	Anlamlılık sig	F
Bingöl	Elâzığ	25	3,60	-,25079	,27218	,357	2,638
	Diyarbakır	36	3,13	,21032	,23045	,362	
	Diğer	30	2,73	,61587*	,25028	,014	
Elâzığ	Bingöl	315	3,34	,25079	,27218	,357	
	Diyarbakır	36	3,13	,46111	,34102	,177	
	Diğer	30	2,73	,86667*	,35472	,015	
Diyarbakır	Bingöl	315	3,34	-,21032	,23045	,362	
	Elâzığ	25	3,60	-,46111	,34102	,177	
	Diğer	30	2,73	,40556	,32381	,211	
Diğer	Bingöl	315	3,34	-,61587*	,25028	,014	
	Elâzığ	25	3,60	-,86667*	,35472	,015	
	Diyarbakır	36	3,13	-,40556	,32381	,211	

İkamet durumlarına göre veri toplaması yapılırken katılımcılar 16 farklı ili ikamet yeri olarak belirtmiştir. Fakat analiz yapılabilmesi ve daha sağlıklı sonuçlar elde edilmesi için bir ilde 10 ve daha az katılımcının ikamet ettiğini belirttiği illerin toplanıp “Diğer” diye ifade edilmiştir. “Diğer” ile ifade ettiğimiz ikamet yeri 13 ilin toplamından oluşmaktadır.

Tablo 33’de katılımcıların Zazaca konuşmayı ne kadar biliyorsunuz sorusuna ilişkin görüşlerinin ikamet durumlarına göre karşılaştırılmasına yönelik Anova testi sonuçları sunulmuştur. Katılımcıların ikamet durumları ile Zazaca konuşma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır bu farkı belirlemek için LSD post hoc testi uygulanmıştır. “Diğer” ile “Bingöl” arasında ($p=,014<0,05$) anlamlılık düzeyinde, “Diğer” ile “Elazığ” arasında ($p=,015<0,05$) anlamlılık düzeyinde bir fark vardır. Test sonuçlarına ilişkin detaylar Tablo 33’de verilmiştir. Bu sonuçlara göre “Bingöl ve Elazığ” illerinde ikamet ettiğini belirten katılımcılar “Diğer” illerde ikamet ettiğini belirten katılımcılara göre Zazaca konuşmayı daha çok bildiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 34. Katılımcıların Zazaca Metin Yazma Düzeylerinin İkamet Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)

(I) İkamet	(J) İkamet	n	\bar{X}	Ortalama Farklılık (I-J)	S. Hata s.s	Anlamlılık sig	F
Bingöl	Elâzığ	25	3,60	-,66667	,29056	,101	4,089
	Diyarbakır	36	2,47	,46111	,24602	,241	
	Diğer	30	2,50	,43333	,26718	,367	
Elâzığ	Bingöl	315	2,93	,66667	,29056	,101	
	Diyarbakır	36	2,47	1,12778*	,36405	,011	
	Diğer	30	2,50	1,10000*	,37868	,020	
Diyarbakır	Bingöl	315	2,93	-,46111	,24602	,241	
	Elâzığ	25	3,60	-1,12778*	,36405	,011	
	Diğer	30	2,50	-,02778	,34568	1,000	
Diğer	Bingöl	315	2,93	-,43333	,26718	,367	
	Elâzığ	25	3,60	-1,10000*	,37868	,020	
	Diyarbakır	36	2,50	,02778	,34568	1,000	

Tablo 34’de katılımcıların Zazaca bir metin yazabiliyor musunuz sorusuna ilişkin görüşlerinin ikamet durumlarına göre karşılaştırılmasına yönelik Anova testi sonuçları sunulmuştur. Katılımcıların ikamet durumları ile Zazaca bir metin yazma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır bu farkı belirlemek için Tukey post hoc testi uygulanmıştır. “Elazığ” ile “Diyarbakır” arasında ($p=,011<0,05$) anlamlılık düzeyinde, “Elazığ” ile “Diğer” arasında ($p=,020<0,05$) anlamlılık düzeyinde bir fark vardır. Test sonuçlarına ilişkin detaylar Tablo 34’de verilmiştir. Bu sonuçlara göre

“Elazığ” ilinde ikamet ettiğini belirten katılımcılar “Diyarbakır ve Diğer” illerde ikamet ettiğini belirten katılımcılara göre daha çok Zazaca bir metin yazabildiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 35. Katılımcıların Aileleri İle Zazaca Konuşma Sıklıklarının İkamet Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)

(I) İkamet	(J) İkamet	n	\bar{X}	Ortalama Farklılık (I-J)	S. Hata s.s	Anlamlılık sig	F
Bingöl	Elâzığ	25	3,36	-,03302	,28988	,999	7,225
	Diyarbakır	36	2,94	,38254	,24545	,404	
	Diğer	30	2,13	1,19365*	,26657	,000	
Elâzığ	Bingöl	315	3,32	,03302	,28988	,999	
	Diyarbakır	36	2,94	,41556	,36321	,662	
	Diğer	30	2,13	1,22667*	,37780	,007	
Diyarbakır	Bingöl	315	3,32	-,38254	,24545	,404	
	Elâzığ	25	3,36	-,41556	,36321	,662	
	Diğer	30	2,13	,81111	,34488	,088	
Diğer	Bingöl	315	3,32	-1,19365*	,26657	,000	
	Elâzığ	25	3,36	-1,22667*	,37780	,007	
	Diyarbakır	36	2,94	-,81111	,34488	,088	

Tablo 35’de katılımcıların Aileniz ile evde Zazacayı ne sıklıkla konuşursunuz sorusuna ilişkin görüşlerinin ikamet durumlarına göre karşılaştırılmasına yönelik Anova testi sonuçları sunulmuştur. Katılımcıların ikamet durumları ile Zazaca konuşma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır bu farkı belirlemek için Tukey post hoc testi uygulanmıştır. “Diğer” ile “Bingöl” arasında ($p=,000<0,01$) anlamlılık düzeyinde, “Diğer” ile “Elazığ” arasında ($p=,007<0,05$) anlamlılık düzeyinde bir fark vardır. Test sonuçlarına ilişkin detaylar Tablo 35’de verilmiştir. Bu sonuçlara göre “Bingöl ve Elazığ” illerinde ikamet ettiğini belirten katılımcılar “Diğer” illerde ikamet ettiğini belirten katılımcılara göre Aileleri ile evde daha çok Zazaca konuştuklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 36. Katılımcıların Üniversite Arkadaşlarıyla Zazaca Konuşma Düzeylerinin İkamet Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)

(I) İkamet	(J) İkamet	n	\bar{X}	Ortalama Farklılık (I-J)	S. Hata s.s	Anlamlılık sig	F
Bingöl	Elâzığ	25	3,12	-,26603	,27629	,336	2,990
	Diyarbakır	36	2,47	,38175	,23394	,103	
	Diğer	30	2,26	,58730*	,25406	,021	
Elâzığ	Bingöl	315	2,85	,26603	,27629	,336	
	Diyarbakır	36	2,47	,64778	,34617	,062	
	Diğer	30	2,26	,85333*	,36008	,018	
Diyarbakır	Bingöl	315	2,85	-,38175	,23394	,103	
	Elâzığ	25	3,12	-,64778	,34617	,062	
	Diğer	30	2,26	,20556	,32871	,532	
Diğer	Bingöl	315	2,85	-,58730*	,25406	,021	
	Elâzığ	25	3,12	-,85333*	,36008	,018	
	Diyarbakır	36	2,47	-,20556	,32871	,532	

Tablo 36’da katılımcıların Üniversite içerisinde arkadaşlarıyla ile Zazaca konuşur musunuz sorusuna ilişkin görüşlerinin ikamet durumlarına göre karşılaştırılmasına yönelik Anova testi sonuçları sunulmuştur. Katılımcıların ikamet durumları ile Zazaca konuşma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır bu farkı belirlemek için LSD post hoc testi uygulanmıştır. “Diğer” ile “Bingöl” arasında ($p=,021<0,05$) anlamlılık düzeyinde, “Diğer” ile “Elazığ” arasında ($p=,018<0,05$) anlamlılık düzeyinde bir fark vardır. Test sonuçlarına ilişkin detaylar Tablo 36’da verilmiştir. Bu sonuçlara göre “Bingöl ve Elazığ” illerinde ikamet ettiğini belirten katılımcılar “Diğer” illerde ikamet ettiğini belirten katılımcılara göre Üniversite içerisinde arkadaşları ile daha çok Zazaca konuştuklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 37. Katılımcıların Üniversite Dışı Arkadaşlarıyla Zazaca Konuşma Düzeylerinin İkamet Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Anova Testi Sonuçları)

(I) İkamet	(J) İkamet	n	\bar{X}	Ortalama Farklılık (I-J)	S. Hata s.s	Anlamlılık sig	F
Bingöl	Elâzığ	25	3,40	,44444	,27568	,373	4,990
	Diyarbakır	36	2,89	-,06667	,23342	,992	
	Diğer	30	2,10	-,85556*	,25350	,004	
Elâzığ	Bingöl	315	2,95	-,44444	,27568	,373	
	Diyarbakır	36	2,89	-,51111	,34541	,451	

	Diğer	30	2,10	-1,30000*	,35929	,002
Diyarbakır	Bingöl	315	2,95	,06667	,23342	,992
	Elâzığ	25	3,40	,51111	,34541	,451
	Diğer	30	2,10	-,78889	,32798	,078
Diğer	Bingöl	315	2,95	,85556*	,25350	,004
	Elâzığ	25	3,40	1,30000*	,35929	,002
	Diyarbakır	36	2,89	,78889	,32798	,078

Tablo 37’de katılımcıların Üniversite dışında arkadaşlarıyla ile Zazaca konuşur musunuz sorusuna ilişkin görüşlerinin ikamet durumlarına göre karşılaştırılmasına yönelik Anova testi sonuçları sunulmuştur. Katılımcıların ikamet durumları ile Zazaca konuşma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır bu farkı belirlemek için Tukey post hoc testi uygulanmıştır. “Diğer” ile “Bingöl” arasında ($p=,004<0,05$) anlamlılık düzeyinde, “Diğer” ile “Elazığ” arasında ($p=,002<0,05$) anlamlılık düzeyinde bir fark vardır. Test sonuçlarına ilişkin detaylar Tablo 37’de verilmiştir. Bu sonuçlara göre “Bingöl ve Elazığ” illerinde ikamet ettiğini belirten katılımcılar “Diğer” illerde ikamet ettiğini belirten katılımcılara göre Üniversite dışında arkadaşları ile daha çok Zazaca konuştuklarını ifade etmişlerdir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlar kapsamında geliştirilen önerilere yer verilmektedir.

4.1. Sonuçlar

Demografik Sonuçlar

➤ Araştırmaya katılan katılımcıların bireysel özellikleri ile ilgili bir değerlendirme yapıldığında; öncelikle, Bingöl Üniversitesi'nde araştırmaya katılan öğrencilerin sayıları açısından erkek öğrenci katılımcı sayısının kadın öğrenci katılımcı sayısına göre daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan Bingöl Üniversitesi öğrencilerinin yaşlarına göre dağılımı ise; genç yaşta ya da küçük yaş grubunda bulunan öğrencilerin araştırma katılımcılarını oluşturduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan Bingöl Üniversitesi öğrencilerinin eğitim durumuna göre dağılımı incelendiğinde; Ön Lisans ve Lisans eğitim düzeyinde bulunan öğrencilerin daha çok araştırmaya katıldığı, Lisansüstü öğrenci katılımcı sayısının ise az olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların İkamet durumuna göre dağılımlarına bakıldığında Bingöl ilinde ikamet ettiğini belirtenlerin sayısının daha fazla olduğu görülmektedir. İkamet durumlarına göre veri toplaması yapılırken katılımcılar 16 farklı ili ikamet yeri olarak belirtmiştir. Fakat analiz yapılabilmesi ve daha sağlıklı sonuçlar elde edilebilmesi için bir ilde 10 ve daha az katılımcının ikamet ettiğini belirttiği iller “Diğer” diye ifade edilmiştir. “Diğer” ile ifade ettiğimiz ikamet yeri 13 ilin toplamından oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yüksek bir oranı Zazaca ile ilgili daha önce eğitim almadığını belirtmiştir.

Katılımcıların Zazaca ile İlgili Görüşlerine Ait sonuçlar

➤ Öğrencilerin “Zazacayı öğrenmenizden en çok kim etkili oldu?” sorusuna ilişkin verdikleri yanıtlar incelendiğinde en yüksek katılımın %70,2 ile “aile” olduğu tespit edilmiştir.

- Öğrencilerin “Evinizde Zazaca yazılmış bir eser (kitap, dergi v.b) var mı?” sorusuna ilişkin verdikleri yanıtlar incelendiğinde en yüksek katılımın %74,9 ile “hayır” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin UNESCO’nun “Zazacayı kaybolma tehlikesi altında olan diller listesine eklediğini biliyor musunuz?” sorusuna ilişkin verdikleri yanıtlar incelendiğinde %54,7’si “evet”, %45,3’ü “hayır” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin “Zazaca konuşmayı ne kadar biliyorsunuz?” sorusuna ilişkin bildirdikleri görüşlerine bakıldığında puan ortalaması 3,30 ile “Orta” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin “Zazaca bir metni okuyup anlayabiliyor musunuz?” sorusuna ilişkin bildirdikleri görüşlerine bakıldığında puan ortalaması 3,05 ile “Orta” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin “Zazaca bir metin yazabiliyor musunuz?” sorusuna ilişkin bildirdikleri görüşlerine bakıldığında puan ortalaması 2,90 ile “Orta” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin “Aileniz ile evde Zazacayı ne sıklıkla konuşursunuz?” sorusuna ilişkin bildirdikleri görüşlerine bakıldığında puan ortalaması 3,20 ile “Orta Sıklıkta” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin “Üniversite içerisinde arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz?” sorusuna ilişkin bildirdikleri görüşlerine bakıldığında puan ortalaması 2,79 ile “Orta Sıklıkta” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin “Üniversite dışında arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz?” sorusuna ilişkin bildirdikleri görüşlerine bakıldığında puan ortalaması 2,91 ile “Orta Sıklıkta” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin “Zazaca ile ilgili edebi ve kültürel çalışmalar olursa yer almak isterim” ifadesine ilişkin bildirdikleri görüşlerine bakıldığında puan ortalaması 3,57 ile “Katılıyorum” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin “Zazaca yayınlanan süreli yayınlardan ve eserlerden haberdarım” ifadesine ilişkin bildirdikleri görüşlerine bakıldığında puan ortalaması 2,75 ile “Kararsızım” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.

- Öğrencilerin “Bingöl Üniversitesinde Zazaca ile ilgili verilen eğitimlerden ve çalışmalardan haberdarım” ifadesine ilişkin bildirdikleri görüşlerine bakıldığında puan ortalaması 2,80 ile “Kararsızım” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin “Zazacanın yok olmasını önlemek için kamu ve sivil toplum kuruluşları tarafından yeterli destek verildiğini düşünüyorum” ifadesine ilişkin bildirdikleri görüşlerine bakıldığında puan ortalaması 2,43 ile “Katılmıyorum” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin “Zazacanın yok olmasını önlemede aile içinde konuşmak önemlidir” ifadesine ilişkin bildirdikleri görüşlerine bakıldığında puan ortalaması 3,96 ile “Katılıyorum” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin “Zazacanın yok olmasını önlemede eğitim faaliyetlerinin artırılması önemlidir” ifadesine ilişkin bildirdikleri görüşlerine bakıldığında puan ortalaması 4,10 ile “Katılıyorum” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin “Yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede önem verildiğini düşünüyorum” ifadesine ilişkin bildirdikleri görüşlerine bakıldığında puan ortalaması 2,40 ile “Katılmıyorum” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.
- Erkekler kadınlara göre Zazaca’yı daha iyi konuşabildiklerini belirtmişlerdir.
- Erkekler kadınlara göre aileleri, üniversite içindeki arkadaşları ve üniversite dışındaki arkadaşları ile Zazaca’yı daha çok konuştuklarını belirtmişlerdir.
- “32 ve üzeri” yaş grubundaki öğrenciler “21-24” yaş grubundaki öğrencilere göre Zazaca’yı daha iyi konuşabildiklerini belirtmişlerdir.
- “Lisansüstü” eğitim düzeyindeki öğrenciler “Lisans” eğitim düzeyindeki öğrencilere göre Zazaca’yı daha iyi konuşabildiklerini belirtmişlerdir.
- “Lisansüstü” eğitim düzeyindeki öğrenciler “Lisans” eğitim düzeyindeki öğrencilere göre aileleri ile Zazaca’yı daha çok konuştuklarını belirtmişlerdir.
- “Bingöl” ve “Elazığ” ilinde ikamet eden öğrenciler “Diğer” illerde ikamet eden öğrencilere göre Zazaca’yı daha iyi konuşabildiklerini belirtmişlerdir.
- “Elazığ” ilinde ikamet eden öğrenciler “Diyarbakır” ilinde ikamet eden öğrencilere göre Zazaca bir metni daha iyi yazabildiklerini belirtmişlerdir.
- “Bingöl” ve “Elazığ” ilinde ikamet eden öğrenciler “Diğer” illerde ikamet eden öğrencilere göre aileleri, üniversite içindeki arkadaşları ve üniversite dışındaki arkadaşları ile Zazaca’yı daha çok konuştuklarını belirtmişlerdir.

4.2. Öneriler

- Zazaca konuşma düzeyinin iyileştirilmesi için mutlaka Zazaca konuşma ile ilgili teşvik edici faaliyetler gerçekleştirilmelidir.
- Bireylerin Zazaca'yı çevreleri ile konuşma düzeyleri mutlaka iyileştirilmelidir. Bu kapsamda aile içinde Zazacanın konuşulmasını arttırmak ve desteklemek için bilinçlendirme faaliyetlerinin yapılması ve bireylerin aile içerisinde Zazaca konuşması teşvik edilmelidir.
- Bingöl Üniversitesinde Zazaca dersi ortak seçmeli ders olarak müfredata eklenerek öğrencilerin bu dersi seçmeleri noktasında teşvik edilmesi faydalı olacaktır. Milli eğitim okullarında seçmeli ders olarak verilen Zazaca dersinin seçilmesi için aileler ile görüşmeler yapılarak öğrencilerin Zazaca dersini seçmeleri teşvik edilebilir.
- Bingöl Üniversitesi ve Yerel Yönetimlerin Zazaca basılan süreli yayınlar ve eserler ile ilgili web sitelerinde, sosyal medya platformlarında veya tanıtıcı afiş ve ilanlar ile bilgilendirme yapmaları sağlanabilir.
- Yazılı ve Görsel Medyada Zazacaya daha çok yer verilmesi için bu sektörde faaliyette bulunan yöneticiler ile iletişime geçilebilir.
- Bu araştırma Bingöl üniversitesinde eğitim gören Zaza öğrenciler ile sınırlı kalmıştır. Farklı illerde de benzer çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Altunışık, R. Coşkun, R. Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2012), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*, (7. Baskı). Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Gürbüz, Sait, ve Şahin, Faruk, (2017), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, (4. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Karasar, N. "Bilimsel Araştırma Yöntemi" (6.Basım). Ankara:3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd, 1994.
- Keskin, Mesut, (2015), "Zaza Dili", *Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Dergisi*, 1(1), s.93-114
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2013), *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS İle Veri Analizi*, (4. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Varol, Murat, (2015), "Zazaca Yazılan Eserlere Dair Bir Bibliyografya (1899-2014)", *Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Dergisi*, 1(1), s.939-54

EKLER

Ek-1: Anket Formu

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİNDE EĞİTİM GÖREN ZAZA ÖĞRENCİLERİN ZAZACA ALGISI ANKET FORMU

Değerli Katılımcılarımız;

Bu anket formu, **Bingöl Üniversitesinde Eğitim Gören Zaza Öğrencilerin Zazaca Algısı** başlıklı yüksek lisans tezi araştırması amacıyla uygulanmaktadır. Ankette Zazaca ile ilgili bazı önermeler yer almakta ve bu önermelere ilişkin algılarınızı belirtmeniz sizden istenmektedir. Araştırmanın amacına ulaşması bu ankette yer alan sorulara vereceğiniz yanıtların doğruluğuna bağlıdır. Bu bağlamda, anketimizi yanıtlayarak araştırmamıza katkı sağlayacağınızdan dolayı çok teşekkür eder, saygılarımızı sunarız.

Prof. Dr. Alaaddin YÜKSEL / Yeter USLU

ayuksele@bingol.edu.tr / yater_kolak@hotmail.com

1) Cinsiyetiniz?

(a) Kadın (b) Erkek

2) Yaşınız?(.....)

3) Eğitim aldığınız birim?

(a) Ön lisans (b) Lisans (c) Lisansüstü

4) Neresisiniz? (.....)

5) Zazaca ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?

(a) Evet (a) Hayır

6) Evinizde Zazaca yazılmış bir eser (kitap, dergi v.b) var mı?

(a) Evet (a) Hayır

7) UNESCO'nun Zazacayı kaybolma tehlikesi altında olan diller listesine eklediğini biliyor musunuz?

(a) Evet (b) Hayır

8) Zazacayı öğrenmenizde en çok kim etkili oldu?

(a) Ailem (b) Çevrem (c) Aldığım eğitim (d) Kendi çabalarım

Zazaca ile ilgili önermeleri aşağıdaki ölçeği kullanarak değerlendiriniz.

Hiç (1) Az (2) Orta (3) İyi (4) Çok İyi (5)

Soru	1	2	3	4	5
9) Zazaca konuşmayı ne kadar biliyorsunuz?	1	2	3	4	5
10) Zazaca bir metni okuyup anlayabiliyor musunuz?	1	2	3	4	5
11) Zazaca bir metin yazabiliyor musunuz?	1	2	3	4	5

Zazaca ile ilgili önermeleri aşağıdaki ölçeği kullanarak değerlendiriniz.

Hiçbir Zaman (1) Nadiren (2) Orta Sıklıkta (3) Oldukça Sık (4) Her Zaman (5)

Soru	1	2	3	4	5
12) Aileniz ile evde Zazacayı ne sıklıkla konuşursunuz?	1	2	3	4	5
13) Üniversite içerisinde arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz?	1	2	3	4	5
14) Üniversite dışında arkadaşlarınız ile Zazaca konuşur musunuz?	1	2	3	4	5

Zazaca ile ilgili önermeleri aşağıdaki ölçeği kullanarak değerlendiriniz.

Kesinlikle Katılmıyorum (1) Katılmıyorum (2) Kararsızım (3) Katılıyorum (4) Kesinlikle Katılıyorum (5)

Soru	1	2	3	4	5
15) Zazaca ile ilgili edebi ve kültürel çalışmalar olursa yer almak isterim.	1	2	3	4	5
16) Zazaca yayınlanan süreli yayınlardan ve eserlerden haberdarım.	1	2	3	4	5
17) Bingöl Üniversitesinde Zazaca ile ilgili verilen eğitimlerden ve çalışmalardan haberdarım.	1	2	3	4	5
18) Zazacanın yok olmasını önlemek için kamu ve sivil toplum kuruluşları tarafından yeterli destek verildiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
19) Zazacanın yok olmasını önlemede aile içinde konuşmak önemlidir.	1	2	3	4	5
20) Zazacanın yok olmasını önlemede eğitim faaliyetlerinin artırılması önemlidir.	1	2	3	4	5
21) Yazılı ve görsel medyada Zazacaya yeteri derecede önem verildiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5

Ek-2: Anket Etik Kurul Kararı

T.C.
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
(Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurul Başkanlığı)

Karar No: 61

Sayın Prof.Dr. Alaaddin YÜKSEL

(Ziraat Fakültesi)

Bingöl Üniversitesi Öğretim Prof.Dr. Alaaddin YÜKSEL yönetiminde, Üniversitemiz Yüksek lisans öğrencisi Yeter USLU tarafından sunulan "Bingöl Üniversitesinde Eğitim-Öğretim Gören Öğrencilerin Zazaca Algısı" isimli anket çalışmaları Kurulumuz tarafından etik yönden değerlendirilmiştir.

Değerlendirme sonucunda; söz konusu anket çalışmasının Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmiş ve araştırma etiği açısından "UYGUN OLDUĞUNA" oy birliği ile karar verilmiştir. 26/12/2018

Prof. Dr. Mehmet ÇİFTCI
Başkan

Prof.Dr. Hikmet İAN
Başkan Yrd.

Prof.Dr. Lütfi BEHÇET
Üye

Prof.Dr. Sait PATİR
Üye

Prof.Dr. Hüseyin NURSOY
Üye

Prof.Dr. Ali İNAN
Üye

Prof.Dr. Ramazan MERAL
Üye

Rapötör: Av. Özlem KALAY